

GOEDE ONDERBOUWING VAN DE FYSIEKE LEEFOMGEVING

DRIJVEND ZONNEPARK OOSTERWEILANDEN, VRIEZENVEEN

OPDRACHTGEVER:

Hydronex B.V.

PROJECTNUMMER:

31196243

DATUM:

31 januari 2025

Bezoekadres
Kroezenhoek 8
7683 PM Den Ham

Postadres
Postbus 12
7683 ZG Den Ham

T +31 (0) 546 67 88 88
E info@roelofsgroep.nl

Tevens vestigingen in
Ablasterdam
Arnhem
Stadskanaal
Sneek
Steenwijk
Veenendaal

PROJECTGEGEVENS:

Naam: Drijvend zonnepark Oosterweilanden, Vriezenveen
Nummer: 31196243
Documentnr: R01-C01- 31196243 -SLN
Status: Concept
Datum: 31 januari 2025
Auteur: S.P. von der Linden

OPDRACHTGEVER:

Hydronex B.V.
Lindehof 12
8332 VD Steenwijk

AUTORISATIE

Naam: P. Neijs
Handtekening:

Datum: 31-1-2025

INHOUDSOPGAVE

1.	Aanleiding en doel	IV
2.	Beoogde ontwikkeling	6
2.1	Huidige situatie	6
2.2	Toekomstige situatie.....	7
2.2.1	Het beoogde zonnepark.....	7
2.2.2	Verankering en aanvaring.....	9
2.2.3	Aansluiting drijvend zonnepark	9
2.3	Landschappelijke waarden en inpassing.....	10
3.	Beleid en regelgeving	11
3.1	Rijksbeleid	11
3.1.1	Nationale Omgevingsvisie (NOVI).....	11
3.1.2	Ladder voor duurzame verstedelijking.....	12
3.2	Provinciaal beleid	12
3.2.1	Omgevingsvisie Overijssel	12
3.2.2	Omgevingsverordening provincie Overijssel	14
3.2.3	Uitvoeringsmodel omgevingsvisie Overijssel	14
3.2.4	Conclusie provinciaal beleid	20
3.3	Gemeentelijk beleid.....	20
3.3.1	Omgevingsvisie Twenterand	20
3.3.2	Beleidskader Duurzame Energie	21
3.3.3	Conclusie gemeentelijk beleid.....	22
4.	Omgevingsaspecten	23
4.1	Instructieregels besluit kwaliteit leefomgeving	23
4.2	m.e.r.-beoordeling	23
4.3	geluid door activiteiten.....	24
4.4	Bodemkwaliteit.....	24
4.5	Geur	25
4.6	kwaliteit van de buitenlucht.....	25
4.7	Natuurwaarden.....	26
4.7.1	Gebiedsbescherming	26
4.7.2	Soortenbescherming	28
4.8	Omgevingsveiligheid	29
4.9	Water	29
4.9.1	Waterbeheerprogramma 2022-2027	30
4.10	Archeologie en cultuurhistorie.....	31
4.11	Verkeer en parkeren.....	32
4.12	Lichtreflectie	32
4.13	Gezondheid.....	32
5.	Uitvoerbaarheid	34
5.1	Economische uitvoerbaarheid	34
5.2	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	34
6.	Conclusie	36
6.1	belangenafweging en conclusie.....	36

BIJLAGEN

1. Landschappelijk inpassingsplan;
2. Stikstofberekening. Eelerwoude, kenmerk 207070, d.d. 16 januari 2025;
3. QuickScan Flora & Fauna en waterkwaliteit. Eelerwoude, kenmerk 206950, d.d. 15 januari 2025;
4. Watertoets. 14 november 2024.
5. Participatieplan.
6. Participatieverslag.

1. AANLEIDING EN DOEL

1.1 AANLEIDING

Ten oosten van Vriezenveen, in het buitengebied van gemeente Twenterand, is de zandwinning Oosterweilanden gelegen. Het voornemen bestaat nu om op de zandwinplas een drijvend zonnepark te realiseren met een oppervlakte van circa 10 hectare. De Zandwinning Oosterweilanden beoogt gebruik te maken van de opgewekte energie van het zonnepark om de eigen zandwinning te verduurzamen. Daarnaast levert het zonnepark een belangrijke bijdrage aan de RES-doelstelling van regio Twente, die streeft naar de opwekking van circa 600 gigawattuur (GWh) zonne-energie in 2030¹. De gemeente Twenterand heeft de ambitie om hiervan zo'n 82 GWh duurzame elektriciteit op te wekken. Waarbij de gemeente verwacht zo'n 20 GWh via zon te realiseren.²

Het beoogde drijvende zonnepark past niet binnen de functie die het plangebied heeft op basis van het (tijdelijk) omgevingsplan van gemeente Twenterand. Om dit plan toch mogelijk te maken wordt een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) aangevraagd. Als onderdeel van de aanvraag van deze omgevingsvergunning moet een onderbouwing van de fysieke leefomgeving worden opgesteld, om aan te tonen dat het initiatief bijdraagt aan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Voorliggend document voorziet hierin.

1.2 LIGGING EN BEGRENZING PROJECTGEBIED

Het projectgebied is gelegen ten noorden van Almelo en ten (zuid)oosten van Vriezenveen, in het buitengebied van gemeente Twenterand, en omvat (gedeeltelijk) de percelen kadastraal bekend gemeente Vriezenveen, sectie K, nummers 353, 1113, 1115, 1116, 1175, 1181, 1183, 1223, 1224, 1325, 1658, 1659 en 1704. De locatie wordt in het noordoosten begrensd door de Boslandweg, terwijl de grens in het zuidwesten wordt gevormd door de Horstweg. De overige randen van het plangebied worden gemarkeerd door (onbebouwde) agrarische percelen. Direct ten zuiden van de locatie, eveneens aan de Horstweg, bevindt zich de zandklasseerinstallatie van de zandwinning Oosterweilanden. Aan de westzijde van de locatie is het bedrijventerrein Oosterweilanden gesitueerd, waarvan het (tijdelijke) zonneveld Oosterweilanden deel uitmaakt. Op een afstand van circa 630 meter (hemelsbreed) ligt de provinciale weg N36. Navolgende afbeelding toont de ligging van het plangebied.

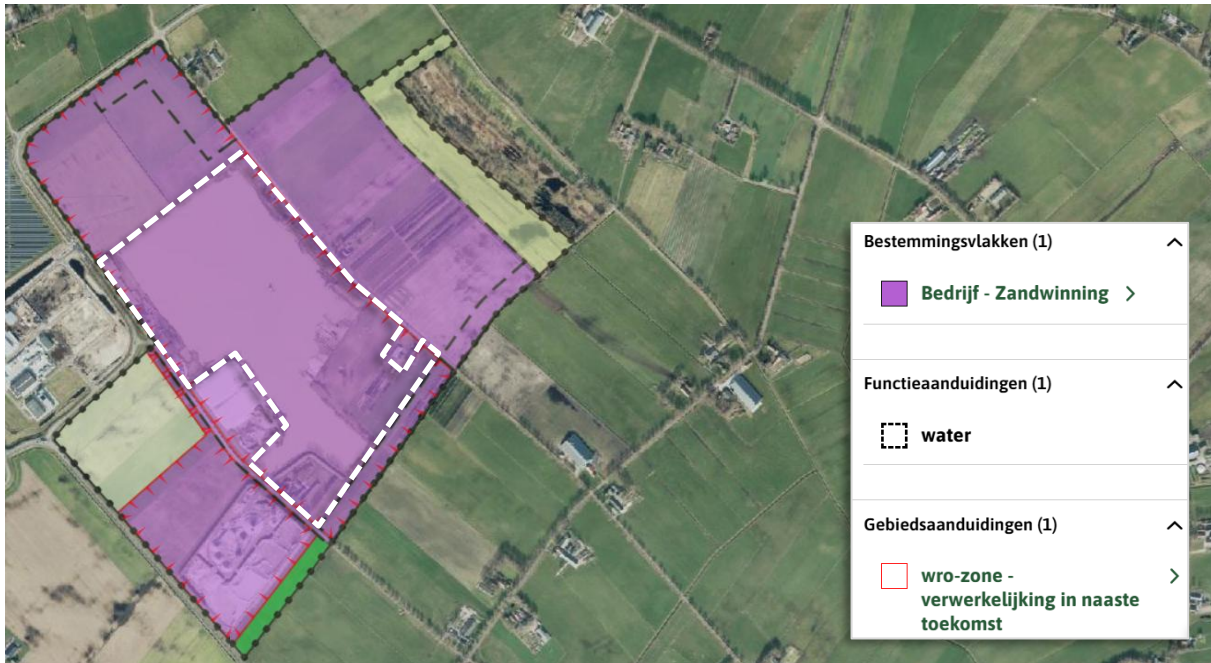
Figuur 1: ligging van de locatie. Het plangebied is rood gemarkeerd.

¹ <https://energiestrategietwente.nl/themas/zonne-+en+windenergie/default.aspx>

² Actualisatie beleidskader - Ruimtelijke verkenning grootschalige opwekking duurzame energie - Participatie bij projecten duurzame energie

1.3 GELDEND OMGEVINGSPLAN

Op basis van het bestemmingsplan 'Zandwinning' (vastgesteld op 19 oktober 2010), dat onderdeel uitmaakt van het (tijdelijk) omgevingsplan van gemeente Twenterand, kent onderhavig plangebied de enkelbestemming 'Bedrijf - Zandwinning', de functieaanduiding 'water' en de gebiedsaanduiding 'wro-zone – verwerkelijking in naaste toekomst'. Navolgende afbeelding toont een uitsnede van het bestemmingsplan.

Figuur 2: uitsnede uit het bestemmingsplan. Het plangebied is wit omlijnd.

De voor 'Bedrijf - Zandwinning' met functieaanduiding 'water' aangewezen gronden zijn bestemd voor zandwinning en water alsmede wegen, voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding en voet- en fietspaden.

Omdat onderhavig planvoornemen voorziet in de vestiging van een (drijvend) zonnepark binnen de benoemde bestemming, is sprake van strijd met het (tijdelijk) omgevingsplan van de gemeente Twenterand. Om deze ontwikkeling toch mogelijk te maken, wordt door middel van een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) van het (tijdelijk) omgevingsplan afgeweken.

Het bevoegd gezag mag een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit alleen verlenen met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (artikel 8.0a, lid 2 Bkl). In voorliggende ruimtelijke onderbouwing wordt aangetoond dat het project voldoet aan de instructieregels van het rijk en de provincie. Daarnaast wordt aangetoond dat het geen afbreuk doet aan de specifieke kenmerken van het landschap.

1.4 LEESWIJZER

Deze ruimtelijke onderbouwing bestaat uit 5 hoofdstukken. Na het voorliggende eerste hoofdstuk wordt in hoofdstuk 2 de beoogde situatie beschreven. Hoofdstuk 3 schetst het beleidskader en de toetsing hieraan. In hoofdstuk 4 worden alle omgevingsaspecten behandeld die invloed hebben op de fysieke leefomgeving, alsmede de daarbij behorende onderzoeken. In hoofdstuk 5 wordt geconcludeerd of sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ETFAL).

2. BEOOGDE ONTWIKKELING

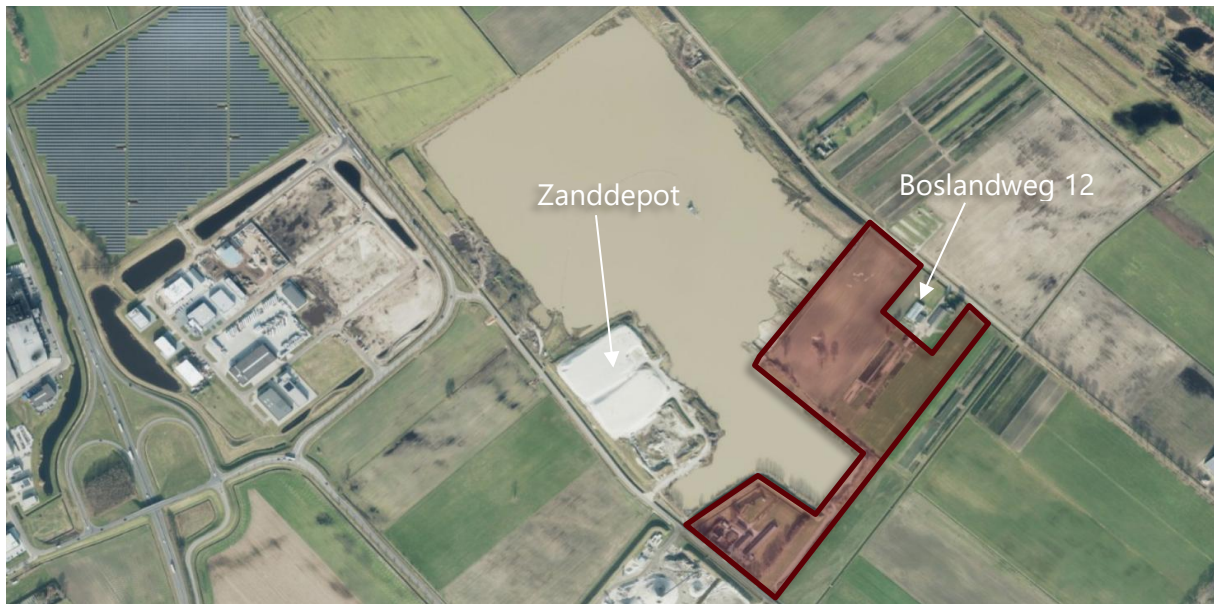
2.1 HUIDIGE SITUATIE

In de huidige situatie behelst het plangebied een zandwinplas en gronden gelegen aan de zandwinplas. Een zandwinplas ontstaat als gevolg van zandwinning, waarbij zand uit de bodem wordt gewonnen voor toepassingen in de bouw en infrastructuur. Tijdens dit proces wordt de grond tot op aanzienlijke diepte afgegraven, waarna grondwater de ontstane kuil op natuurlijke wijze vult. Door de combinatie van grondwater en regenwater ontstaat uiteindelijk een permanente waterplas. Navolgende afbeeldingen tonen het aanzicht van de zandwinplas en omliggende gronden vanuit westelijke hoek (boven) en zuidelijke hoek (onder).

Figuur 3: aanzicht van het plangebied vanaf de Horstweg.

De zandwinning is sinds augustus 2013 operationeel en in eigendom bij de zandwinning Oosterweilanden B.V., een samenwerking tussen de zandwinbedrijven Molenbeek Invest B.V., Roelofs Groep, Zandmaatschappij Twenthe B.V. en Vriezand B.V. Het is relevant om te vermelden dat de zandwinning op de locatie nog niet is afgerond. Het betreft een zogeheten 'actieve zandwinning'. De gronden in de noordoostelijke en zuidoostelijke hoek van de huidige zandwinplas worden nog steeds gebruikt voor zandwinning, wat ertoe leidt dat de oppervlakte van de plas de komende jaren toeneemt. De woning en bebouwing aan de Boslandweg 12 is de komende jaren nog in gebruik en het zanddepot blijft in zijn huidige vorm aanwezig. Navolgende afbeelding toont de gronden die nog worden afgegraven en deel gaan uitmaken van het plangebied, gemarkeerd in het rood.

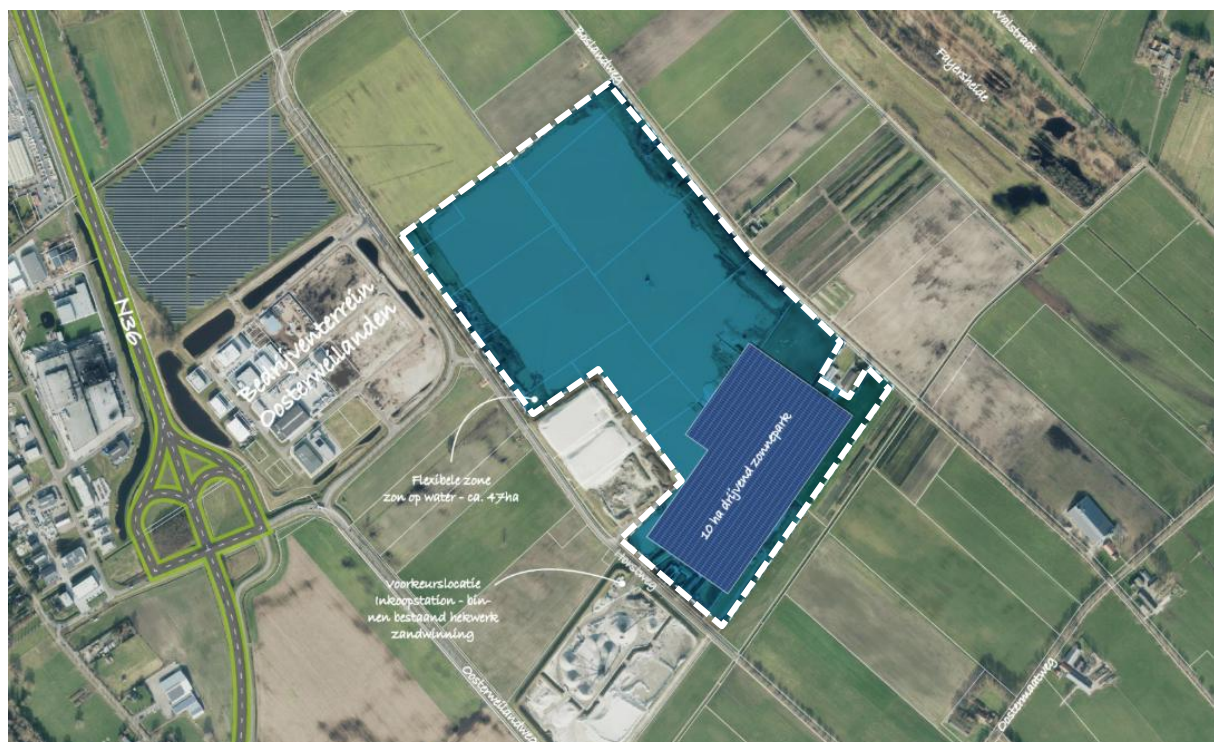

Figuur 4: bestaande gronden die in de toekomst een onderdeel uitmaken van de zandwinplas en het plangebied.

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

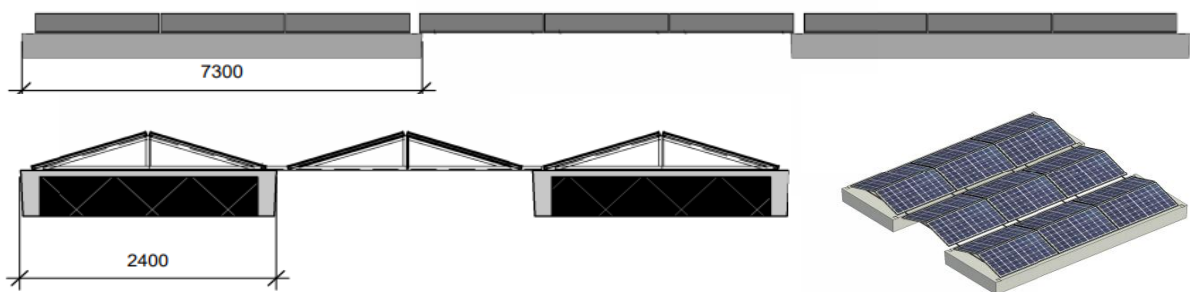
2.2.1 Het beoogde zonnepark

Het doel is om op de zandwinplas een drijvend zonnepark van circa 10 hectare te realiseren. Navolgende afbeelding toont het zoekgebied (wit omlijnd), waar wordt beoogt de realisatie van een zonnepark planologisch mogelijk te maken, en ter indicatie de mogelijke situering van een zonnepark van 10 hectare binnen dit zoekgebied.

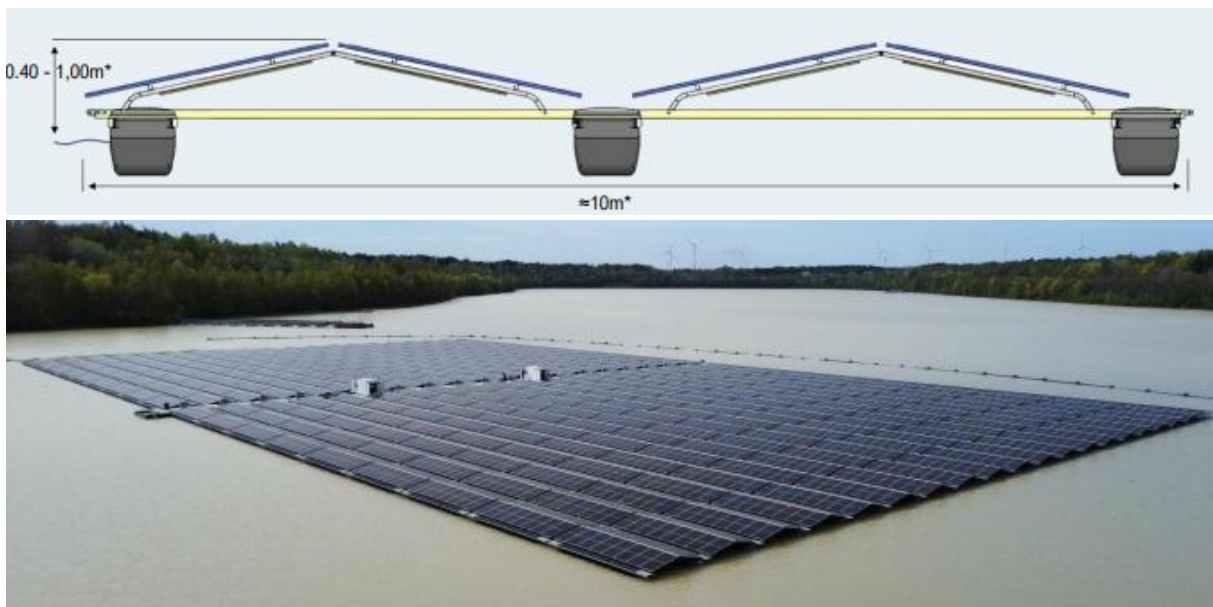

Figuur 5: het beoogde zoekgebied (wit omlijnd) en ter indicatie de mogelijke situering van een zonnepark.

Het zonnepark wordt gerealiseerd op een drijvend systeem, waarbij gebruik wordt gemaakt van een modulaire draagconstructie. Afhankelijk van de uiteindelijke keuze kan dit bestaan uit een netwerk van betonnen pontons of uit grotere gekoppelde drijvende modules van hoogwaardig polyethyleen. In totaal worden circa 35.000 zonnepanelen geïnstalleerd, goed voor een opgesteld vermogen van ongeveer 20 MWp. De panelen laten circa 20-25% van het daglicht door, wat gunstig is voor de waterkwaliteit en het onderwaterleven. De drijvende constructie wordt stevig verankerd aan de waterbodem en heeft een lange levensduur met minimaal onderhoud. Door de natuurlijke koeling van het water onder de panelen wordt het rendement van de zonnepanelen verbeterd. De exacte opbouw en indeling van het systeem, inclusief de positionering van omvormers en transformatoren, wordt afgestemd op de uiteindelijke technische keuze. Waar nodig kunnen aanvullende voorzieningen, zoals golfbrekers, worden toegepast om de stabiliteit en duurzaamheid van het systeem te waarborgen. Navolgende afbeeldingen tonen een impressie van de betonnen constructie (figuur 6) en de draagconstructie bestaande uit hoogwaardig polyethyleen (figuur 7).

Figuur 6: technische constructie en aanzicht van het beoogde zonnepark (betonnen constructie).

Figuur 7: technische constructie en aanzicht van het beoogde zonnepark (hoogwaardig polyethyleen).

Figuur 5 toont hoe het drijvende zonnepark binnen het zoekgebied kan worden aangelegd. De definitieve indeling wordt later vastgesteld. Voor nu wordt, als een soort maximale benutting van het zoekgebied, uitgegaan van een zo optimaal mogelijke invulling. Flexibiliteit met betrekking tot de indeling, het te gebruiken systeem, de oriëntatie van de panelen en het precieze materiaal is van groot belang omdat de markt zich nog steeds ontwikkelt. In de beoogde planning wordt het zonnepark in (het

eerste kwartaal) van 2028 gerealiseerd. Er moet ruimte blijven om innovaties die in tussenliggende periode worden bedacht mee te nemen in het uiteindelijke ontwerp.

2.2.2 Verankering en aanvaring

Net zoals flexibiliteit boven het wateroppervlak van belang is, geldt dit ook voor de flexibiliteit onder water. In het huidige systeem worden ankers op de ankerlocaties van het ponton in het water geplaatst, en elk anker wordt voorzien van een boei die het systeem flexibel maakt bij fluctuaties in het waterpeil. De ankerlijn wordt vanaf de boei verbonden met de drijvende lichamen. De ankers en ankerlijnen zijn vanaf de oever niet zichtbaar.

Bij een aanvaring met het drijvende PV-systeem is het waarschijnlijk dat het vaartuig schade oploopt. De drijvende lichamen zijn echter zeer robuust, waardoor de kans op schade aan deze lichamen klein is. Eventuele schade zal zich beperken tot afbrokkelen of beschadiging van de panelen, waarbij het belangrijk is te benadrukken dat er geen elektrische risico's of gevaren zijn

2.2.3 Aansluiting drijvend zonnepark

De aansluiting van het drijvende zonnepark op het elektriciteitsnet is gepland op het terrein van de zandwinning. Via omvormers en een transformator wordt de opgewekte stroom geschikt gemaakt voor het net. Het uitgangspunt blijft dat deze installatie achter de grondwal wordt geplaatst. De overkapping van de PV-omvormers heeft een hoogte van ongeveer 3 meter en een vloeroppervlak van circa 5 bij 10 meter. De transformator is van een standaard uitvoering. Ook hier geldt dat flexibiliteit vereist is, aangezien de uiteindelijke afmetingen afhangen van het gekozen systeem voor de drijvende zonnepanelen. Navolgende afbeelding toont de belangrijkste componenten van dit systeem. De weergegeven locatie is indicatief en kan in de uiteindelijke situatie afwijken.

Aansluiting drijvend Zonnepark

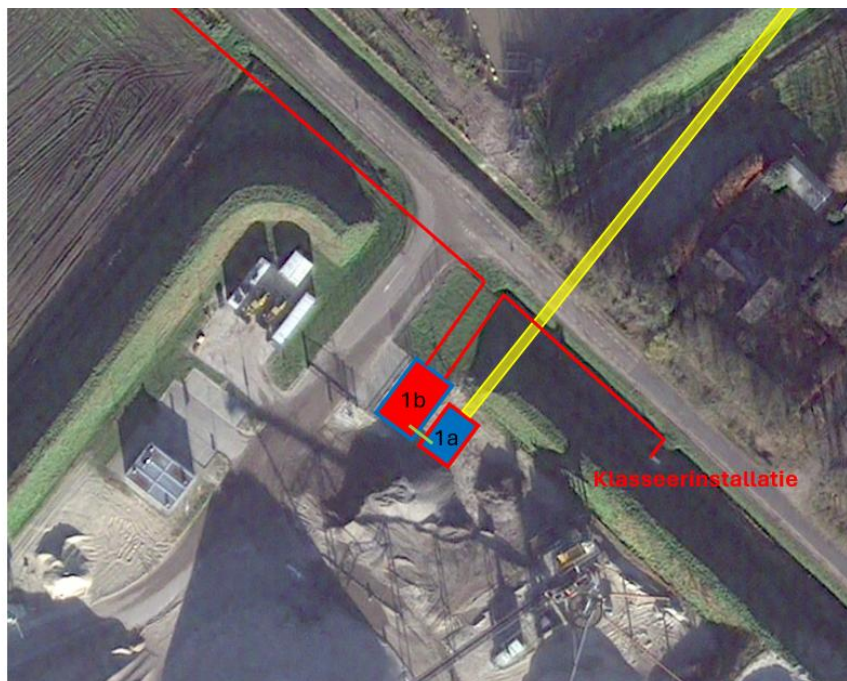
1a: Overkapping PV omvormers

1b: Elektra huisje

- Laagspanningsverdeler
- Transformator 10kV
- Hoogspanningsverdeler
- Aansluiting elektriciteitsnet
- Voeding naar klasseerinstallatie

 Bundel DC kabels van het drijvende zonnepark naar omvormers

 10kV kabels

Figuur 8: beoogde locatie overkapping (1a) en elektra huisje (1b).

2.3 LANDSCHAPPELIJKE WAARDEN EN INPASSING

Onderhavige planlocatie is gelegen ten zuidoosten van de kern Vriezenveen, in het landelijk gebied van gemeente Twenterand. De directe omgeving van de zandwinlocatie wordt hoofdzakelijk gekenmerkt door agrarische bestemmingen, die worden ingevuld door agrarisch bedrijven en bijbehorende (bedrijfs)woningen. Ten westen van de zandwinplas is het bedrijventerrein Oosterweilanden gelegen.

De omgeving betreft een voormalig hoogveenontginningsgebied, een gebied waar in het verleden hoogveen is afgegraven voor de productie van turf en dat nadien is ontgonnen en heringericht voor alternatieve vormen van landgebruik, zoals landbouw, veeteelt of bebouwing. Na de turfwinning werden deze gebieden doorgaans verder ontwaterd en geschikt gemaakt voor agrarisch gebruik, wat vaak leidde tot ingrijpende veranderingen in de bodemstructuur en het hydrologische systeem. Door ruilverkaveling heeft hier vervolgens significante schaalvergroting in landgebruik plaatsgevonden. Tegenwoordig worden dergelijke gebieden herkend aan hun karakteristieke ontginningslandschap, waarin nog verschillende ontginningsboerderijen aanwezig zijn. De omgeving kenmerkt zich door een wijds en open landschap. Navolgende afbeelding toont de beoogde landschappelijke inpassing van het zonnepark. Het volledige document is als bijlage **XX** bij voorliggend document gevoegd.

P.M. UITSNEDE LANDSCHAPPELIJKE INPASSING.

3. BELEID EN REGELGEVING

Dit hoofdstuk beschrijft, voor zover van belang, het rijks-, provinciaal-, regionaal- en gemeentelijk beleid. Naast de belangrijkste algemene uitgangspunten worden specifiek voor dit projectgebied geldende uitgangspunten weergegeven.

3.1 RIJKSBELEID

3.1.1 Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) is de langetermijnvisie van het Rijk op de toekomstige inrichting en ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland. De NOVI geeft weer voor welke uitdagingen we staan, wat daarbij de nationale belangen zijn, welke keuzes we maken en welke richting we meegeven aan decentrale keuzes. Die keuzes hangen samen met de toekomstbeelden van de fysieke leefomgeving, de maatschappelijke opgaven en economische kansen die daarbij horen. Met de Nationale Omgevingsvisie geeft het Rijk een langetermijnvisie om grote opgaven aan te pakken, ons land mooier en sterker te maken en daarbij voort te bouwen op het bestaande landschap en de (historische) steden.

In de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) wordt gesteld dat Nederland streeft naar vrijwel volledige klimaatneutraliteit in 2050, en dat de ambitie is om in datzelfde jaar een circulaire economie van 100 procent te hebben gerealiseerd.

Het Nationaal Programma RES (Regionale Energie Strategie) fungeert als een platform voor onderlinge samenwerking, vergelijken, leren en uitdagen. De energietransitie kan dienen als een hefboom voor kwaliteitsverbeteringen op zowel ruimtelijk, ecologisch, economisch als sociaal gebied. Zonneparken kunnen bijvoorbeeld economische dragers worden voor het landelijke gebied. Het is echter gewenst dat zonneparken zorgvuldig worden ingepast in het landschap om mogelijke negatieve effecten op de omgeving te minimaliseren. Volgens de afwegingprincipes van de NOVI ligt de voorkeur bij zonnepanelen op daken en gevels van gebouwen, gevolgd door onbenutte terreinen in bebouwd gebied. Om te voldoen aan de gestelde energiedoelen, is het soms noodzakelijk om locaties in het landelijk gebied te benutten, waarbij de voorkeur uitgaat naar gronden met een andere primaire functie dan landbouw of natuur, zoals waterzuiveringsinstallaties of bermen van spoor- en autowegen.

Centraal bij de afweging van belangen is een evenwichtig gebruik van de fysieke leefomgeving, zowel bovengronds als ondergronds. Dit wordt aangeduid als 'omgevingsinclusief' beleid. De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) maakt hierbij onderscheid tussen drie afwegingsprincipes: 1) Combinaties van functies hebben voorrang op enkelvoudige functies, 2) De kenmerken en identiteit van een gebied staan centraal, en 3) Afwentelen wordt voorkomen.

Toets

Voorliggend plan draagt door de opwek van elektriciteit uit zonne-energie bij aan het doel om in 2050 geheel klimaatneutraal te zijn. Aangezien het beoogde zonnepark wordt voorzien op een bestaande zandwinplas, is er sprake van meervoudig ruimtegebruik of zoals aangehaald in de NOVI: 'de combinaties van functies'. Hiermee worden gronden met als primaire functie landbouw of natuur ontzien. Tot slot draagt een zorgvuldige landschappelijke inpassing, zoals uiteengezet in paragraaf 2.3, bij aan de ruimtelijke kwaliteitsverbetering van het landschap.

Met de ontwikkeling van voorgenomen (drijvend) zonnepark wordt bijgedragen aan de ambities, opgaven en prioriteiten van de NOVI en wordt geen afbreuk gedaan aan het streven van een zo hoog mogelijke kwaliteit van de leefomgeving. Zodoende handelt het plan niet in strijd met de nationale belangen zoals verwoord in de Nationale Omgevingsvisie.

3.1.2 Ladder voor duurzame verstedelijking

De Ladder voor duurzame verstedelijking is een instrument dat stuurt op efficiënt ruimtegebruik. Wanneer nieuwe stedelijke ontwikkelingen planologisch mogelijk worden gemaakt moet het bevoegd gezag voldoen aan een motiveringsvereiste. Of er sprake is van een stedelijke ontwikkeling hangt af van de aard en omvang van die ontwikkeling.

Toets

Onderhavig planvoornemen betreft de realisatie van een (drijvend) zonnepark op een bestaande zandwinplas. Gezien de aard en omvang van de ontwikkeling kan dit niet worden aangemerkt als een stedelijke ontwikkeling. Het zonnepark wordt uitsluitend gebruikt voor energieopwekking, heeft geen verkeer- en publieksaantrekkende werking en wordt gerealiseerd op een bestaande zandwinplas, waardoor er geen nieuw ruimtebeslag ontstaat en er sprake is van efficiënt ruimtegebruik. Jurisprudentie van de Raad van State (ECLI:NL:RVS:2019:178) bevestigt dat de ontwikkeling van een zonnepark niet aan te merken is als een nieuwe stedelijke ontwikkeling. Derhalve is het niet noodzakelijk om de ladder voor duurzame verstedelijking te doorlopen.

3.2 PROVINCIAAL BELEID

3.2.1 Omgevingsvisie Overijssel

De Omgevingsvisie Overijssel, recent geactualiseerd en vastgesteld op 8 november 2023, vormt het beleidskader voor ruimtelijke ontwikkelingen binnen de provincie Overijssel. De visie biedt richtlijnen om de fysieke leefomgeving toekomstbestendig te ontwikkelen, met aandacht voor woningbouw, natuurbehoud, energievoorziening, en klimaatadaptatie. Hiermee beoogt de provincie een evenwicht te bewaren tussen economische groei en de bescherming van het landschap en de leefomgeving.

In paragraaf 10.8.2.2 van de Omgevingsvisie Overijssel wordt gesteld dat de provincie zich inzet voor een duurzame energietransitie, waarbij installaties voor de opwekking van zonne-energie essentieel worden geacht voor het behalen van doelstellingen op het gebied van hernieuwbare energie. Om meervoudig en efficiënt ruimtegebruik te bevorderen, wordt gestreefd naar het combineren van initiatieven voor zonne-energie met andere (bestaande) functies. Hierbij kan bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt van bestaande bebouwing. Dit om te voorkomen dat (grootschalige) zonnevelden worden gerealiseerd op waardevolle landbouwgrond en de ruimtelijke en functionele kwaliteit van het (open) landelijk gebied wordt aangetast.

De zonneladder, die uitgebreider wordt toegelicht in de 'Handreiking zonne-energie' (2024), vormt voor de provincie een belangrijk referentiekader bij de beoordeling van initiatieven voor zonnevelden. De zonneladder maakt een onderscheid tussen twee soorten initiatieven: goed ingepaste zoninitiatieven in de stedelijke omgeving (spoor 1) en zoninitiatieven in de groene omgeving, in combinatie met andere (reeds aanwezige) functies (spoor 2). Om waardevolle landbouw- en natuurgronden te ontzien van (grootschalige) zoninitiatieven, staat de provincie alleen zoninitiatieven toe die kunnen worden ondergebracht in één van de hiervoor benoemde sporen.

In de 'Handreiking zonne-energie' (2024) wordt gesteld dat initiatieven behorend tot spoor 2 mogelijk gecombineerd kunnen worden met reeds bestaande zandwinplassen, mits verenigbaar met de natuur- en recreatiedoelen van deze plassen en het drijvende zonnepark maximaal 50 procent van de oppervlakte van de zandwinplas bedekt.

De handreiking stelt verder dat drijvende zonneparken in principe dezelfde uitgangspunten kennen als grondgebonden zonnevelden, waarbij het behoud van kwaliteit onder en rondom de panelen centraal staat. Dit betekent dat panelen niet aaneengesloten worden geplaatst, zodat licht en lucht toegang hebben en een gezonde ontwikkeling van (onderwater)vegetatie en fauna onder de panelen mogelijk blijft. In dit kader wordt aanbevolen om panelen uitsluitend te plaatsen op diep water (minimaal tien meter) waar geen plantengroei voorkomt, met een afstand van minimaal dertig meter tot de oever en vermindering van rafelranden. Reflectie dient te worden beperkt, waarbij ook rekening gehouden wordt met botsingsrisico's voor vogels en vleermuizen. Het toepassen van striping op panelen wordt geadviseerd om vleermuizen te helpen de panelen in het donker waar te nemen. Bij de verankering van installaties is speciale aandacht nodig voor de veiligheid en stabiliteit van oevers, met name bij diepe zandwinplassen.

Om belangrijke uitzichten en de ruimtelijke beleving te behouden, wordt aanbevolen panelen plat te positioneren, zicht op de achterkant van de panelen te vermijden en een schaal en verhouding aan te houden die aansluiten bij de betreffende waterplas en omliggende oevers. Het wateroppervlak dient altijd dominant te blijven in het landschappelijke beeld.

Tot slot blijkt uit de omgevingsvisie dat voor initiatieven die een zonneveld voorzien op een locatie gelegen binnen de 'Groene Omgeving', geldt dat de maatschappelijke meerwaarde dient te worden aangetoond. Deze meerwaarde kan worden bewezen door:

- meervoudig ruimtegebruik, waarbij het project meerdere functies vervult, zoals het combineren met natuurontwikkeling;
- beperkings- of compenserende maatregelen om de impact op de omgeving te minimaliseren, zoals een lager aangelegd veld of het omringen met houtwallen;
- aansluiting op gebiedskarakteristieken, zodat het zonneveld naadloos past in het omringende landschap;
- bijdrage aan maatschappelijke doelen, zoals de provinciale doelstellingen op het gebied van duurzaamheid, en bredere opgaven zoals klimaatadaptatie en energietransitie.

De beoogde ontwikkeling van een (drijvend) zonnepark op een zandwinplas past binnen de uitgangspunten van de Omgevingsvisie Overijssel en de handreiking zonne-energie 2024. Ten eerste is er sprake van meervoudig ruimtegebruik, waarbij het beoogde zonnepark de oorspronkelijke bestemming van het plangebied niet aantast; de beoogde functie (het zonnepark) kan worden gerealiseerd zonder de huidige functie van de zandwinplas te beperken of negatief te beïnvloeden. Hoewel een zandwinplas geen bestaande bebouwing of infrastructuur omvat, blijft de essentie hetzelfde: de ontwikkeling van het zonnepark leidt niet tot extra ruimtebeslag en wordt gecombineerd met de bestaande (zandwinning) functie.

Verder heeft het beoogde zonnepark, gezien de ruimtelijke en landschappelijke ligging van de zandwinplas en de beoogde landschappelijke inpassing, een beperkte landschappelijke en ruimtelijke impact. Zoals reeds in voorliggend document gesteld, wordt het zonnepark landschappelijk ingepast, wat bijdraagt aan een gebalanceerde inpassing in het landschap.

De operationele termijn van het zonnepark wordt planologisch geborgd op maximaal 25 jaar. Na deze periode kan het zonnepark volledig worden verwijderd, zodat de zandwinplas haar oorspronkelijke bestemming en functie ongeschonden kan voortzetten. De realisatie van het zonnepark draagt zo bij aan efficiënt ruimtegebruik, een waardevolle invulling van de bestaande ruimte en aan de doelstellingen voor duurzame energieopwekking. Hiermee sluit het plan aan bij de Omgevingsvisie Overijssel en de Handreiking Zonnevelden 2020.

3.2.2 Omgevingsverordening provincie Overijssel

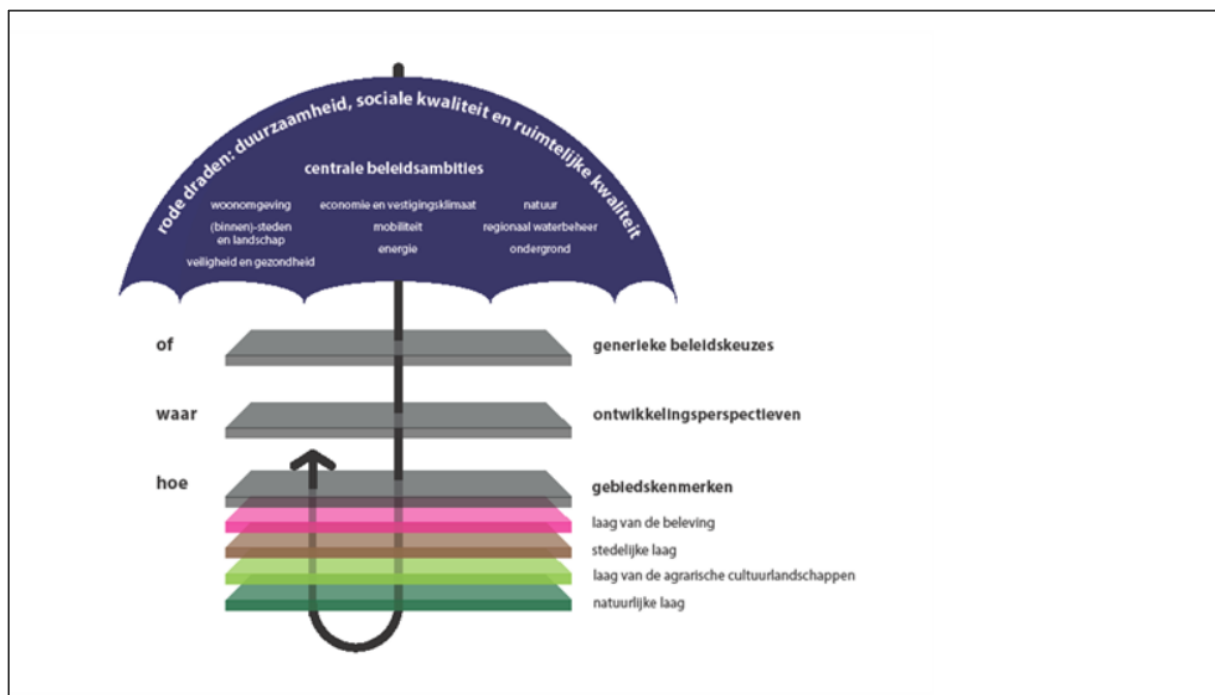
De Omgevingsverordening Overijssel, vastgesteld op 1 januari 2024, heeft als doel een uniforme regeling voor ruimtelijke ordening binnen de provincie te bieden, in lijn met de Omgevingswet. De verordening richt zich op het beschermen van het milieu, het bevorderen van duurzame ontwikkelingen en het integreren van diverse functies in het landschap, zoals natuur, wonen en economie. Het doel is om een balans te vinden tussen ruimtelijke kwaliteit, economische ontwikkeling en ecologische duurzaamheid, met een nadruk op het optimaliseren van het gebruik van de beschikbare ruimte en het voorkomen van onnodig ruimtebeslag.

3.2.3 Uitvoeringsmodel omgevingsvisie Overijssel

De opgaven, kansen, beleidsambities en ruimtelijke kwaliteitsdoelen van de provincie zijn in de Omgevingsvisie Overijssel uiteengezet binnen ontwikkelingsperspectieven voor zowel de groene als de stedelijke omgeving. Om de ambities van de provincie waar te maken, bevat de Omgevingsvisie een uitvoeringsmodel. Dit model is gebaseerd op drie niveaus, te weten:

1. generieke beleidskeuzes;
2. ontwikkelingsperspectieven;
3. gebiedskenmerken.

Navolgende afbeelding toont de visuele weergave van het uitvoeringsmodel.

Figuur 9: uitvoeringsmodel provincie Overijssel.

Onderstaand worden de drie niveaus nader toegelicht.

Of - Generieke beleidskeuzes

Generieke beleidskeuzes zijn keuzes die bepalend zijn voor de vraag of ontwikkelingen mogelijk zijn. In deze fase wordt beoordeeld of er sprake is van een behoefte aan een bepaalde voorziening. Ook wordt in deze fase het principe van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik gehanteerd. Ruimte binnen het bestaand stedelijk gebied dient volledig te worden benut alvorens uitbreiding in de groene omgeving wordt toegestaan.

Andere generieke beleidskeuzes hebben onder andere betrekking op reserveringen voor waterveiligheid, randvoorwaarden voor externe veiligheid, grondwaterbeschermingsgebieden, bescherming van de ondergrond (aardkundige en archeologische waarden), landbouwontwikkelingsgebieden voor intensieve veehouderij, begrenzing van Nationale Landschappen, Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk Nederland en verbindingzones. De generieke beleidskeuzes zijn veelal normstellend en verankerd in de Omgevingsverordening Overijssel.

Waar – Ontwikkelingsperspectieven

Als uit de beoordeling in het kader van de generieke beleidskeuzes blijkt dat de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling aanvaardbaar is, vindt een toets plaats aan de ontwikkelingsperspectieven. In de Omgevingsvisie is een spectrum van zes ontwikkelingsperspectieven beschreven voor de groene en stedelijke omgeving. Met dit spectrum geeft de provincie ruimte voor het realiseren van de in de visie beschreven beleids- en kwaliteitsambities.

De ontwikkelingsperspectieven geven richting aan wat voor soort functies, waar ontwikkeld kunnen worden. Daar waar generieke beleidskeuzes een geografische begrenzing hebben, zijn ze consistent doorvertaald in de ontwikkelingsperspectieven.

Hoe - Gebiedskenmerken

Op basis van gebiedskenmerken in vier lagen (natuurlijke laag, laag van het agrarisch cultuurlandschap, stedelijke laag en rust- en leisurelaag) gelden specifieke kwaliteitsvoorwaarden en opgaven voor ruimtelijke ontwikkelingen. Het is de vraag 'hoe' een ontwikkeling invulling krijgt. Aan de hand van de drie genoemde niveaus wordt beoordeeld of een ruimtelijke ontwikkeling mogelijk is, of er behoefte aan bestaat, waar deze binnen de ontwikkelingsvisie past en op welke wijze deze kan worden uitgevoerd.

Indien het concrete initiatief wordt getoetst aan het Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel ontstaat globaal het volgende beeld.

3.2.3.1 Of – Generieke beleidskeuzes

Bij de afwegingen in de eerste fase 'generieke beleidskeuzes' zijn met name de volgende artikelen uit de provinciale omgevingsverordening van belang:

- artikel 4.3;
- artikel 4.5;
- artikel 4.9;
- artikel 4.106 (instructieregel zonnevelden);

Onderstaand wordt het initiatief getoetst aan de betreffende artikelen.

Algemene regelgeving

Uit [artikel 4.3](#) van de provinciale omgevingsverordening, waarin het oogmerk van de Overijsselse Ladder voor Duurzame Verstedelijking wordt beschreven, blijkt dat de afdeling aanvullende eisen stelt ten

aanzien van de ladder voor duurzame verstedelijking. Deze eisen dienen ter ondersteuning van de provinciale doelstellingen op het gebied van ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid en sociale kwaliteit. De afdeling richt zich specifiek op het concentreren van stedelijke functies binnen de kernen, het bevorderen van efficiënt en zorgvuldig ruimtegebruik en het waarborgen van toekomstbestendigheid.

Artikel 4.5 (zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik) lid 2 bepaalt dat omgevingsplannen alleen nieuwe ontwikkelingen (welke leiden tot extra ruimtebeslag) in de Groene Omgeving mogelijk maken, als aannemelijk gemaakt is dat:

- (her)benutten van bestaande bebouwing in de Groene omgeving in redelijkheid niet mogelijk is; en
- mogelijkheden voor combinatie van functies op bestaande erven optimaal zijn benut.

In de Omgevingsverordening Overijssel is het begrip '*groene omgeving*' nader gedefinieerd als: 'dat deel van de fysieke leefomgeving waarvan de gronden niet vallen binnen bestaand bebouwd gebied.'

Artikel 4.9 lid 1 schrijft voor dat omgevingsplannen een onderbouwing bevatten, waaruit blijkt dat nieuwe ontwikkelingen bijdragen aan ruimtelijke kwaliteit waarin:

- het uitvoeringsmodel (OF-, WAAR- en HOE-benadering) uit de omgevingsvisie Overijssel wordt toegepast;
- wordt gemotiveerd dat de nieuwe ontwikkeling past binnen het ontwikkelingsperspectief dat volgens de omgevingsvisie Overijssel van toepassing is voor het gebied; en
- inzichtelijk gemaakt wordt hoe de vier-lagenbenadering van het uitvoeringsmodel is toegepast en de catalogus Gebiedskenmerken (Bijlage VII) is gebruikt bij de ruimtelijke inpassing van de nieuwe ontwikkeling.

Onderhavig plan behelst de realisatie van een drijvend zonnepark met een oppervlakte van circa 10 hectare op een zandwinplas in de 'Groene Omgeving'. Een zonnepark van dergelijke omvang vereist een groot aaneengesloten oppervlak, wat moeilijk te realiseren is op bestaande bebouwing vanwege de versnipperde structuur van daken en beperkingen omtrent draagkracht, schaduwval en technische installaties. Door het zonnepark op de zandwinplas te plaatsen, kan optimaal gebruik worden gemaakt van de ruimte, kunnen de panelen in een ideale opstelling worden geplaatst voor maximale energieopbrengst, en kunnen schaalvoordelen worden gerealiseerd bij aanleg en onderhoud.

Daarnaast wordt de opgewekte energie ingezet voor de verduurzaming van de zandwinning. Dit vereist een korte afstand tussen de locatie van energieopwekking en de zandwinning, wat een logische koppeling vormt met de zandwinplas. Het plaatsen van een zonnepark met een oppervlakte van 10 hectare, op bestaande bebouwing of in combinatie met bestaande functies op erven binnen de Groene Omgeving, is derhalve in alle redelijkheid niet mogelijk.

Instructieregel zonnevelden

Artikel 4.106 (instructieregel zonnevelden) lid 1 van de provinciale omgevingsverordening bepaalt dat een omgevingsplan alleen voorziet in de zelfstandige opstelling van zonnepanelen in de Groene Omgeving:

- op onbebouwde gedeelten van bouwpercelen van (agrarische) bedrijven, voor zover deze gronden niet nodig zijn voor de (agrarische) bedrijfsvoering, tot een maximumoppervlak van 2 ha aan zonnepanelen en mits goed ingepast in het landschap;

- op gronden in stads- en dorpsranden, tot een maximumoppervlak van 2 hectare aan zonnepanelen en mits goed ingepast in het landschap;
- langs hoofdinfrastructuur, mits de ontwikkeling past in een samenhangend ontwerp voor het gehele tracé en in afstemming met de wegbeheerder;
- op het water van zandwinplassen, mits dit verenigbaar is met de natuur- en recreatiedoelen van deze plassen;
- op geluidswallen en boven bestaande verhardingen, zoals parkeerterreinen, mits goed ingepast in het landschap;
- in de vorm van kleinschalige installaties op erven van woningen, mits goed ingepast in het landschap.

Lid 3 van hetzelfde artikel (Artikel 4.106) schrijft voor dat de zelfstandige opstelling van zonnepanelen uitsluitend wordt toegestaan in de vorm van tijdelijk (mede)gebruik van gronden en als:

- a) de maatschappelijke meerwaarde is aangetoond;
- b) het verlies van ecologische of landschappelijke waarden in voldoende mate wordt gecompenseerd door investeringen in ruimtelijke kwaliteit in de omgeving; en
- c) de zelfstandige opstelling van zonnepanelen plaatsvindt op gronden binnen het ontwikkelingsperspectief Ondernemen met Natuur en Water, is de compensatie gericht op de versterking van de kwaliteit van natuur, water en landschap.

Tot slot bepaalt lid 4 van artikel 4.106 dat een omgevingsplan welke de zelfstandige opstelling van zonnepanelen in de Groene Omgeving toestaat, een onderbouwing bevat met betrekking tot de maatschappelijke meerwaarde die ingaat op:

- a) de mate waarin sprake is van meervoudig ruimtegebruik;
- b) maatregelen die getroffen worden om de impact op de omgeving te beperken of te compenseren;
- c) de mate waarin wordt aangesloten op de gebiedskenmerken die van toepassing zijn op de locatie zelf en de omgeving; en
- d) de bijdrage die geleverd wordt aan maatschappelijke doelen.

Voorliggend plan voorziet in de realisatie van een (drijvend) zonnepark op een bestaande zandwinplas ten oosten van Vriezenveen. Conform de provinciale omgevingsverordening is het plangebied, gezien de ligging buiten het bestaand stedelijk gebied, onderdeel van de 'Groene Omgeving'. Hiermee is artikel 4.106 (instructieregel zonnevelden) uit de provinciale omgevingsverordening van toepassing op het planvoornemen. Onderstaand wordt onderhavig initiatief getoetst aan dit artikel.

In overeenstemming met artikel 4.106, lid 1, wordt het zonneveld voorzien op een zandwinplas, waarmee sprake is van meervoudig ruimtegebruik. De zandwinplas behoudt zijn bestaande functie, die ook na de verwijdering van het zonnepark wordt voortgezet. Daarnaast worden de zandwinactiviteiten op deze locatie de komende (tientallen) jaren doorgezet, waarbij de zandwinplas conform de huidige situatie in gebruik blijft. Zodoende behoudt de zandwinplas zijn bestaande functie en is er met de realisatie van een (drijvend) zonnepark sprake van meervoudig en efficiënt ruimtegebruik.

In overeenstemming met artikel 4.106, lid 3 en 4, biedt onderhavig plan maatschappelijke meerwaarde, blijven ecologische en landschappelijke waarden behouden, en blijft de impact op de omgeving beperkt. Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar de resultaten van de natuurtoets in paragraaf 4.7.

Een zonnepark biedt aanzienlijke maatschappelijke meerwaarde doordat zonne-energie een duurzaam alternatief vormt voor fossiele brandstoffen, wat bijdraagt aan het verminderen van CO₂-uitstoot en daarmee essentieel is voor het behalen van nationale en internationale klimaatdoelstellingen. Dit specifieke zonnepark wordt gerealiseerd op een bestaande zandwinplas, waardoor er geen sprake is van nieuw ruimtebeslag en gronden met een mogelijk grotere maatschappelijke waarde niet worden aangetast. Bovendien levert het een belangrijke bijdrage aan de RES-doelstelling van regio Twente en die van de gemeente Twenterand.

Zoals reeds in paragraaf 2.3 'landschappelijke inpassing' benoemd, wordt het beoogde zonneveld landschappelijk ingepast en worden (eventueel) aanwezige ecologische-en landschappelijke waarden niet aangetast.

Conclusie

In conclusie voorziet het plan in de vestiging van een zonnepark op een daarvoor geschikte locatie, waarbij sprake is van meervoudig ruimtegebruik, maatschappelijke meerwaarde en minimale impact op ecologische en landschappelijke waarden. Derhalve sluit het planvoornemen aan bij de omgevingsverordening Overijssel.

3.2.3.2 Waar – Ontwikkelingsperspectieven

Gezien de ligging van het plangebied in de zogeheten 'Groene Omgeving', zijn de ontwikkelingsperspectieven voor de Groene Omgeving van belang. In de Groene Omgeving staan de volgende doelstellingen centraal: het behoud en de versterking van de landschapskwaliteit, de ontwikkeling van een samenhangend netwerk van gebieden gericht op natuur- en waterkwaliteit, het bieden van ontwikkelingsperspectieven voor landbouw, toerisme en andere economische sectoren, de realisatie van waterkwaliteitsdoelen, het duurzaam beheer van drinkwatervoorraden, en het bevorderen van de opwekking van hernieuwbare energie. In de Groene Omgeving onderscheidt de provincie de volgende drie ontwikkelingsperspectieven:

- de zone Ondernemen met Natuur en Water (ONW);
- agrarisch ondernemen in het grootschalige landschap;
- wonen en werken in het kleinschalige mixlandschap.

Het plangebied is gelegen binnen het ontwikkelingsperspectief 'Agrarisch ondernemen in het grootschalig landschap'. Het ontwikkelingsperspectief *Agrarisch ondernemen in het grootschalig landschap* biedt ruimte aan concurrerende en innovatieve vormen van landbouw, evenals aan de opwekking van hernieuwbare energie. Hierbij kan worden gedacht aan zonnepanelen, windenergie en biovergisters.

Initiatieven binnen dit ontwikkelingsperspectief mogen de ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw in principe niet belemmeren. Bovendien dienen zij aan te sluiten bij bestaande bebouwing, de aanwezige weginfrastructuur en openbaarvervoerroutes. Het waterbeheer richt zich op het creëren van optimale omstandigheden voor landbouw, met inachtneming van specifieke lokale kenmerken en de beperkingen die klimaatverandering oplegt aan de mogelijkheden van waterbeheer.

Conclusie

Voorliggend plan voorziet in de realisatie van een zonnepark dat gericht is op de opwekking van hernieuwbare energie. Gezien het plangebied een bestaande zandwinplas betreft, worden ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw niet belemmerd. In conclusie handelt onderhavig

planvoornemen niet in strijd met het ontwikkelperspectief *Agrarisch ondernemen in het grootschalig landschap*.

3.2.3.3 Hoe – Gebiedskenmerken

Op basis van gebiedskenmerken in vier lagen (natuurlijke laag, laag van het agrarisch cultuurlandschap, stedelijke laag en de laag van de beleving) gelden specifieke kwaliteitsvoorwaarden en- opgaven voor ruimtelijke ontwikkelingen. Met betrekking tot het plangebied gelden de volgende gebiedskenmerken:

- Natuurlijke laag: hoogveengebieden.
- Laag van het agrarisch cultuurlandschap: veenkoloniaal landschap.
- Stedelijke laag: verspreide bebouwing + informele en trage netwerk.

Natuurlijke laag: hoogveengebieden

De ambitie is om de resterende hoogveenrestanten in stand te houden en op bepaalde locaties het hoogveen opnieuw te laten groeien. Op waterhuishoudkundig geïsoleerde plekken, waar regenwater wordt vastgehouden, ontwikkelde zich in het zandgebied zowel op kleine als grote schaal hoogveen. Onder invloed van regenwater ontstonden veenmoerassen, die als een dikke spons van veenmossen verder omhoog groeiden, los van het grondwater. De extreme zure en voedselarme omstandigheden hebben geleid tot natte, moeilijk toegankelijke moerasgebieden, waar vrijwel geen bomen konden groeien.

Laag van het agrarisch cultuurlandschap: veenkoloniaal landschap

Grootschalige open landschappen met een lineaire bebouwings-, verkavelings- en ontwateringsstructuur ontstonden door de grootschalige ontginning van de hoogveengebieden ten behoeve van turfwinning. Een ontwateringsstelsel van kanalen en wijken is typerend voor dit landschap. Vanuit nieuwe linten en kanaaldorpen werd het hoogveen ontgonnen. Het vergraven landschap werd vervolgens als akkerbouwgebied in gebruik genomen. De ambitie is om de aantrekkelijkheid, leefbaarheid en kwaliteit van de veenkoloniale landschappen verder te versterken, waarbij de openheid en het hoge waterpeil, die essentieel zijn voor de instandhouding en versterking van de kwaliteiten voor weidevogels, behouden blijven. Er wordt speciale aandacht besteed aan de bijzondere architectuur en vormgeving van nieuwe bruggen en kunstwerken, die bijdragen aan de identiteit van het gebied. De maat en schaal van het veenkoloniaal landschap biedt kansen voor de ontwikkeling van grote clusters van windturbines, waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van de beschikbare ruimte en rekening wordt gehouden met toekomstige ontwikkelingen in de regio. De ontwikkeling van deze clusters kan een positieve impuls geven aan de kwaliteit van het landschap.

Stedelijke laag: verspreide bebouwing + informele en trage netwerk

Wanneer ontwikkelingen plaatsvinden op erven, dragen deze bij aan het behoud en de versterking van de kenmerkende erfstructuur en volumematen, waarbij een duidelijk onderscheid tussen voorkant en achterkant behouden blijft en er een koppeling van het erf aan het omliggende landschap plaatsvindt. In gebieden die binnen de directe invloedssfeer van stad en dorp liggen, zoals bedrijventerreinen en woonwijken, dragen ontwikkelingen bij aan het behoud en de verkleining van de maaswijdte van het padennetwerk. Nieuwe mogelijkheden voor lange afstands-, wandel- en fietsroutes worden optimaal benut, waardoor een sterke verbinding met het omliggende landschap en de omliggende stedelijke en dorpsgebieden wordt gerealiseerd.

Conclusie

In de directe omgeving van het plangebied zijn geen hoogveenresten aanwezig, waardoor er geen strijdigheid ontstaat met de ambitie om de resterende hoogveenrestanten in stand te houden en het

hoogveen opnieuw te laten groeien. Binnen de stedelijke laag past het zonnepark binnen de verkleining van de maaswijdte van het padennetwerk en de versterking van de erfstructuur, doordat het geen permanente bebouwing toevoegt en goed aansluit bij de informele netwerken van het omliggende landschap. Het project heeft geen invloed op het reliëf van de locatie en het zonnenveld wordt gerealiseerd op een drijvende constructie, wat betekent dat het niet gevoelig is voor hogere (grond)waterstanden. Deze aanpak respecteert de openheid en het hoge waterpeil, essentieel voor het behoud van het landschap, en voorkomt verstoring van het kenmerkende reliëf van het veenkoloniaal landschap. Er is geen extra ruimtebeslag en de huidige gebruiksfunctie voor zandwinning blijft gehandhaafd, waardoor sprake is van meervoudig ruimtegebruik. Het project is inpasbaar binnen de gebiedskenmerken voor deze locatie.

3.2.4 Conclusie provinciaal beleid

Geconcludeerd wordt dat het initiatief in overeenstemming is met de uitgangspunten uit het provinciaal beleid.

3.3 GEMEENTELIJK BELEID

3.3.1 Omgevingsvisie Twenterand

Op 14 december 2021 is de Omgevingsvisie Twenterand vastgesteld. Deze visie biedt een uitgebreid overzicht van de geschiedenis, identiteit, en huidige situatie van gemeente Twenterand en schetst de belangrijkste uitdagingen voor de toekomst, waaronder:

- verduurzaming;
- ontgroening/vergrijzing;
- aantrekkelijk houden van de gemeente voor jongeren en het tegengaan van krimp;
- balans natuur en landbouw;
- komst van de Nedersaksenlijn;
- Gebiedsontwikkeling De Stamper Vriezenveen;
- Bedrijvigheid (kansen om te groeien, voldoende ruimte).

Met betrekking tot de uitdaging 'verduurzaming' richt gemeente Twenterand zich op een energieneutrale toekomst in 2050, waarbij fossiele brandstoffen volledig worden uitgefaseerd en de gebouwde omgeving aardgasvrij is. Deze ambitie sluit aan bij de doelstellingen van het Klimaatakkoord, waarin een CO₂-reductie van 49% in 2030 en een reductie van ten minste 80-95% in 2050 wordt nagestreefd. Dit landelijke beleid is regionaal uitgewerkt binnen de Regionale Energie Strategie (RES) Twente.

In de Omgevingsvisie is vastgelegd dat de voorkeur voor duurzame energieopwekking tot 2030 uitgaat naar zonne-energie, met maximaal gebruik van bestaand dakoppervlak binnen het bestaand stedelijk gebied en op agrarische gebouwen in het buitengebied. Andere geschikte locaties zijn parkeerterreinen en zandwinplassen. In Twenterand is reeds 25 hectare aan zonnenvelden gerealiseerd, waaronder de zonneparken Oosterweilanden en Flierbelten. De gemeente stimuleert daarnaast de productie van duurzaam gas, zoals waterstof en groen gas.

Twenterand erkent de ruimtelijke impact van grootschalige energieopwekking en onderzoekt daarom zorgvuldig geschikte locaties, met bijzondere aandacht voor ruimtelijke kwaliteit. In het zoekgebied Vriezenveen Zuidoost wil de gemeente, in samenwerking met inwoners en ondernemers, een nieuw energielandschap ontwikkelen. Hierbij wordt gestreefd naar een eerlijke verdeling van de voordelen en

lasten, en wordt intensief samengewerkt met buurgemeenten en de RES Twente. Onderhavig plangebied is gelegen binnen het zoekgebied Vriezenveen Zuidoost.

Voorliggend plan behelst de vestiging van een (drijvend) zonnepark op de zandwinplas Oosterweilanden, gelegen ten oosten van Vriezenveen. Het zonnepark draagt bij aan de duurzaamheidsdoelstellingen van gemeente Twenterand, heeft ruimtelijk gezien weinig impact en ligt op een locatie binnen het zoekgebied Vriezenveen Zuidoost. In conclusie draagt onderhavig plan bij aan de duurzaamheidsdoelstellingen van gemeente Twenterand, op een daarvoor geschikte locatie en wordt gehandeld in lijn met de omgevingsvisie Twenterand 2040.

3.3.2 Beleidskader Duurzame Energie

Het Beleidskader Duurzame Energie van gemeente Twenterand, vastgesteld in april 2023, is een herziening van het eerder geldende beleidskader uit 2017. Het doel van de actualisatie is het verduidelijken van de ruimtelijke kaders en randvoorwaarden voor grootschalige opwekking van duurzame energie, met name zonne-energie en windenergie, om de gemeentelijke ambities op het gebied van CO₂-reductie en energietransitie te ondersteunen. In de actualisatie worden de mogelijkheden voor zonne-energie op daken, op zandwinplassen en kleinschalige zonnevelden toegelicht, evenals de participatie van inwoners bij de ontwikkeling van duurzame energieprojecten. Het beleidskader draagt bij aan de regionale en nationale doelen voor verduurzaming, met als doel Twenterand energieneutraal te maken tegen 2050.

Binnen de gemeente Twenterand wordt zonne-energie geprioriteerd volgens de volgende volgorde: eerst zonne-energie op daken, gevolgd door drijvende zonne-installaties op zandwinplassen (zodra dit mogelijk is), kleinschalige zonnevelden (tot maximaal 1 hectare) en tenslotte grotere zonnevelden (vanaf 1 hectare).

Binnen het beleidskader is onderhavig plangebied gelegen in zoekgebied 16, genaamd 'Vriezenveen Zuidoost', waar de mogelijkheden voor grootschalige opwekking van windenergie en eventueel zonne-energie zijn onderzocht. Uit de analyse blijkt dat het betreffende gebied het meest geschikt is voor de integratie van duurzame energie, met de mogelijkheid voor het creëren van een windcluster en koppelkansen voor zonne-energie. De zandwinning in dit gebied biedt bovendien kansen voor een geïntegreerde gebiedsontwikkeling. Daarnaast levert de nabijheid van de N36 belangrijke voordelen voor een efficiënte aansluiting van de benodigde infrastructuur, wat de haalbaarheid van duurzame energieproductie in dit gebied verder vergroot. Navolgende afbeelding toont een uitsnede uit het beleidskader. Het plangebied, de zandwinplas Oosterweilanden, is gelegen binnen de aanduiding *'combinatie met de zandwinplas die in ontwikkeling is; tevens kansen voor zon op water en natuur- en landschapsontwikkeling rondom de plas.'*

Figuur 10: ligging plangebied in zoekgebied. Zandwiplas aangewezen met witte pijl.

Voorliggend plan voorziet in de realisatie van een (drijvend) zonnepark op de zandwinplas Oosterweilanden, gelegen ten oosten van de kern Vriezenveen. Naast dat zandwinplassen binnen het beleidskader worden beschouwd als een geschikte locatie voor 'zon op water', is het plangebied gelegen binnen het zoekgebied Vriezenveen Zuidoost. Het gebied wordt als passend beschouwd voor de opwekking van duurzame energie en de realisatie van zonneparken, hoofdzakelijk als gevolg van de aanwezigheid van de zandwinplas. Zoals reeds gesteld is de locatie gelegen in een gebied met 'kansen voor zon op water' waarbij wordt gestreefd naar een integrale gebiedsontwikkeling en de ruimte op de zandwinplas efficiënt wordt ingevuld. In conclusie wordt aangesloten bij het Beleidskader Duurzame Energie van gemeente Twenterand.

3.3.3 Conclusie gemeentelijk beleid

Geconcludeerd wordt dat het initiatief in overeenstemming is met de uitgangspunten uit het gemeentelijk beleid.

4. OMGEVINGSASPECTEN

Het bevoegd gezag mag een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit alleen verlenen met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (artikel 8.0a, lid 2, Bkl). Bij ruimtelijke projecten moet, mede hierom, in toenemende mate rekening gehouden worden met diverse milieu- en omgevingsaspecten. Bij het beoordelen van deze milieu- en omgevingsaspecten zijn de volgende thema's relevant: bodemkwaliteit, geluid, omgevingsveiligheid, water, ecologie, archeologie, verkeer en parkeren. Eventuele beperkingengebieden zijn meegenomen onder het betreffende onderdeel (mobiliteit, geluid, omgevingsveiligheid, etc.). Beperkingengebieden voor water zijn, indien aanwezig, opgenomen onder de paragraaf water. Onderstaand worden de omgevingsaspecten in het kort behandeld.

4.1 INSTRUCTIEREGELS BESLUIT KWALITEIT LEEFOMGEVING

In afdeling 5.1 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) zijn de instructieregels opgenomen die toezien op een 'evenwichtige toedeling van functies aan locaties'. Hieronder zijn de hoofdonderwerpen opgesomd waarvoor het Bkl instructieregels bevat:

- waarborgen van veiligheid (paragraaf 5.1.2);
- beschermen van waterbelangen (paragraaf 5.1.3);
- beschermen van gezondheid en milieu (paragraaf 5.1.4), waaronder instructieregels voor de kwaliteit van de buitenlucht, trillingen, geluid en geur en bodemkwaliteit;
- beschermen van landschappelijke of stedenbouwkundige waarden en cultureel erfgoed (paragraaf 5.1.5), waaronder de ladder voor duurzame verstedelijking;
- het behoud van ruimte voor toekomstige functies (paragraaf 5.1.6) voor autowegen, buisleidingen, natuur- en recreatiegebieden;
- het behoeden van de staat en werking van infrastructuur of voorzieningen voor nadelige gevolgen van activiteiten (paragraaf 5.1.7), waaronder landsverdediging en nationale veiligheid, elektriciteitsvoorziening, rijksvaarwegen en luchtvaart, fiets- en wandelroutes, aanwijzing van woningbouwcategorieën;
- het bevorderen van de toegankelijkheid van de openbare buitenruimte voor personen (paragraaf 5.1.8).

Bovenstaande instructieregels gaan over diverse milieu- en omgevingsaspecten. In de volgende paragrafen worden deze aspecten verder uitgewerkt.

4.2 M.E.R-BEOORDELING

De mer-regelgeving is uitgewerkt in verschillende onderdelen van de Omgevingswet (Ow). Afdeling 16.4 van de Omgevingswet bevat de regelgeving over milieueffectrapportage. De uitwerking ervan staat in hoofdstuk 11 van het Omgevingsbesluit (Ob). In bijlage V van het Omgevingsbesluit staan de projecten en de besluiten waarvoor een mer-plicht of een mer-beoordelingsplicht geldt.

Er wordt onder de Omgevingswet geen onderscheid meer gemaakt tussen een formele en vormvrije MER-beoordeling op grond van aangewezen drempelwaarden. Er is dus nog maar één MER-beoordelingsprocedure. Op grond van artikel 16.43 van de Ow en artikel 11.6 van het Ob is de lijst met project-mer-plichtige en project-mer-beoordelingsplichtige projecten opgenomen in bijlage V van het Ob. In bijlage V is een tabel opgenomen met vier kolommen.

Toets

De realisatie van een (drijvend) zonnepark is niet rechtstreeks opgenomen in kolom 1 van bijlage V van het Omgevingsbesluit. Daarom kan volstaan worden met een vormvrije m.e.r.-beoordeling. Voorliggende onderbouwing van de fysieke leefomgeving bevat die vormvrije m.e.r.-beoordeling omdat de belangrijkste milieuaspecten in beeld zijn gebracht. Gelet op de kenmerken van het project (zonnepark) en de aard van de milieueffecten (zeer beperkt), wordt geconcludeerd dat als gevolg van de beoogde ontwikkeling aanzienlijke milieueffecten zijn uitgesloten. Verder onderzoek in het kader van het Besluit milieueffectrapportage is niet nodig; het plan is niet mer-plichtig.

4.3 GELUID DOOR ACTIVITEITEN

Het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (Bkl) stelt eisen voor geluidbeheersing in gebouwen, inclusief woningen, om bewoners te beschermen tegen geluidsoverlast. Dit geldt voor diverse typen gebouwen met een woonfunctie, zoals woningen, verzorgingshuizen en woonschepen. Het Bkl regelt de geluidsisolatie en de bescherming tegen geluid van buitenaf, afhankelijk van de locatie en het type gebouw, zoals bijvoorbeeld bedrijfswoningen of tijdelijke constructies. Het doel is om een adequate geluidsbescherming te waarborgen in verschillende omgevingen.

Toets

Onderhavig plan voorziet in de realisatie van een (drijvend) zonnepark op een zandwinplas. Overeenkomstig artikel 3.21 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) wordt een zonnepark niet aangemerkt als een geluidsgevoelig object. Omdat een zonnepark wel wordt beschouwt als een geluidsbelastend object, dient in het kader van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties overwogen te worden of het zonnepark niet leidt tot een onaanvaardbare akoestische belasting ter plaatste van omliggende geluidsgevoelige gebouwen, zoals woningen.

Het zonnepark zelf produceert geen geluid, maar bevat transformatoren die geluid produceren. Aangezien de beoogde transformatoren een transportcapaciteit hebben welke niet boven de 100 MVA uitkomt, geldt hiervoor conform de VNG handreiking een richtafstand van 30 meter. De dichtstbijzijnde woning bevindt zich op meer dan 500 meter afstand. Hiermee wordt voldaan aan de richtafstand. Vanuit het aspect geluid is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

4.4 BODEMKWALITEIT

Het beschermen van de bodemkwaliteit is een onderdeel bij de afweging van de aspecten van de fysieke leefomgeving. Ter bescherming van de bodemkwaliteit zijn instructieregels in het Bkl opgenomen. De inhoud van deze regels is opgenomen in paragraaf 5.1.4.5 Bkl. De algemene doelstelling van het bodembeleid is het waarborgen van de kwaliteit van de bodem.

Toets

Het plan omvat de realisatie van een zonnepark op water, waarbij de zonnepanelen worden geplaatst op een drijvende constructie. Hoewel er verankering plaatsvindt om het drijvende zonnepark stabiel te houden, blijft het contact met de bodem beperkt tot deze verankeringpunten. Verder heeft het zonnepark geen betrekking op het (langdurig) verblijf van mensen en worden er geen bodemingrepen uitgevoerd. Zodoende wordt vanuit het aspect bodem voldaan aan een evenwichtige toedeling van functies aan locatie.

4.5 GEUR

Het Rijk stelt voor een aantal gebouwen specifieke regels aan geurbelasting. Een onderdeel van het tijdelijke omgevingsplan is ook de gemeentelijke geurverordening, hierin kan worden afgeweken van de standaardnorm. Indien van toepassing dient deze te worden meegenomen in de motivering.

De instructieregels van het Bkl voor geur zijn gericht op aangewezen geurgevoelige gebouwen. In de aanwijzing van geurgevoelige gebouwen is de functie bepalend. Hierbij kan gedacht worden aan wonen, onderwijs of zorg. Voor overige gebouwen of locaties bepaalt de gemeente zelf de mate van geurbescherming. Dat doet de gemeente vanuit haar taak van het evenwichtig toedelen van functies aan locaties.

In artikel 5.91 Bkl worden de geurgevoelige gebouwen aangewezen die in ieder geval beschermd moeten worden. Hieronder vallen ook gebouwen met een woonfunctie, gebouwen voor onderwijs, gezondheidszorg en kinderopvang. Specifieke beoordelingsregels voor geur voor de milieubelastende activiteit staan in artikel 8.20 Bkl.

Toets

Conform artikel 5.91 van het Bkl wordt een zonnepark niet beschouwd als geurgevoelig. Vanuit het aspect geur wordt voldaan aan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

4.6 KWALITEIT VAN DE BUITENLUCHT

Ter bescherming van de gezondheid zijn onder paragraaf 5.1.4.1 van het Bkl instructieregels opgenomen voor de luchtkwaliteit. Volgens deze regels gelden zogeheten omgevingswaarden voor onder andere de in de buitenlucht voorkomende stikstofdioxide (NO₂) en fijnstof (PM₁₀). Locaties met hoge concentraties stikstofdioxide en/of fijnstof zijn aangemerkt als aandachtsgebied. Vooral in en vlakbij een aandachtsgebied moeten overheden toetsen aan de omgevingswaarden. Dit is niet nodig indien een activiteit niet in betekende mate (NIBM) bijdraagt aan de luchtverontreiniging. Voor een activiteit die niet in betekende mate (NIBM) bijdraagt aan de luchtverontreiniging, is geen toetsing aan de rijksomgevingswaarden voor stikstofdioxide en fijnstof nodig. Uit artikel 5.53 en 5.54 Bkl volgt dat een project niet in betekende mate bijdraagt aan de luchtkwaliteit als de toename van de concentratie NO₂ en PM₁₀ niet hoger is dan 1,2 µg/m³. Dat is 3% van de omgevingswaarde voor de jaargemiddelde concentraties.

Volgens het Bkl dragen de volgende projecten niet in betekende mate bij aan de luchtverontreiniging:

- woningen: 1.500 met een enkele ontsluitingsweg;
- woningen: 3.000 met twee ontsluitingswegen;
- kantoren: 100.000 m² bruto vloeroppervlak met een enkele ontsluitingsweg.

Er zijn een paar situaties die de overheid nog wel in het hele land moet beoordelen. Dit zijn:

- een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit;
- de aanleg van een tunnel langer dan 100 meter. Of als een tunnel wijzigt en daarbij minimaal 100 meter toeneemt;
- de aanleg van een auto(snel)weg.

Toets

Voorgenomen ontwikkeling wordt aangemerkt als een ontwikkeling die niet in betekenende mate bijdraagt aan een verslechtering van de luchtkwaliteit. Om de luchtkwaliteit ter plaatse te bepalen is het Centraal Instrument Monitoring Luchtkwaliteit geraadpleegd. Hieruit blijkt dat de grenswaarden voor NO₂, PM₁₀ en PM_{2.5} van respectievelijk 40, 40 en 25 µg/m³ ter plaatse van het meest nabijgelegen rekenpunt (aan de N36) niet (zullen) worden overschreden in 2023 en 2030. Vanuit het aspect luchtkwaliteit is sprake van een evenwichtige toedeling van functies.

4.7 NATUURWAARDEN

Ter bescherming van de natuur zijn in het Bkl diverse regels opgenomen. Deze regels komen grotendeels overeen met de regels die zijn opgenomen in de voormalige Wet natuurbescherming. Het gaat hierbij in de eerste plaats om regels voor de gebiedsbescherming van aangewezen Natura 2000-gebieden, regels voor de soortenbescherming van te beschermen planten diersoorten (waaronder vogels) en regels ter bescherming van houtopstanden. Het gebieds- en soortenbeschermingsregime vloeit voor een belangrijk deel voort uit twee Europese richtlijnen, te weten de Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en de Habitatrichtlijn (92/43/EEG).

4.7.1 Gebiedsbescherming

Natuur maakt onderdeel uit van de fysieke leefomgeving. Dit volgt expliciet uit artikel 1.2 lid 2 onder h van de Omgevingswet. Dit houdt in dat beoordeeld moet worden wat de gevolgen van de aangevraagde omgevingsvergunning voor de buitenplanse omgevingsplanactiviteit zijn op de instandhoudingsdoelen van beschermde natuurgebieden. Dit zijn de Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk Nederland-gebieden en andere bijzondere natuurgebieden en landschappen. Natura 2000-activiteiten zijn activiteiten die significant nadelige gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied. De Omgevingswet geeft regels over die activiteiten om de natuur te beschermen. In afdeling 8.6 van het Bkl zijn beoordelingsregels opgenomen voor omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit en flora- en fauna-activiteit. Artikel 8.74b van het Bkl bevat beoordelingsregels voor Natura 2000-activiteit.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. Het NNN is in provinciale omgevingsvisies- en verordeningen uitgewerkt. In of in de directe nabijheid van het NNN geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Toets

Onderhavig plangebied bevindt zich op ruim 2,5 kilometer afstand van het dichtstbijzijnde onderdeel van het NNN, dat zich ten noorden van de locatie bevindt. Navolgende afbeelding toont de ligging van het plangebied (rood omcirkeld) ten opzichte van de omliggende onderdelen van het Natuurnetwerk Nederland (donker groen, aangewezen met linker pijl) en het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (Engbertsdijksvenen, aangewezen met rechter pijl).

Figuur 11: uitsnede Atlas Leefomgeving kaarten 'Natuurnetwerk Nederland (EHS)' en 'Natura2000-gebieden'.

Het natuurnetwerk Nederland (NNN) is puur planologisch beschermd tegen wijzigingen binnen de aangewezen gebieden. Gezien de ruime afstand tot het meest dichtbij gelegen onderdeel van het NNN en de aard van de ontwikkeling, heeft voorliggend plan geen effect op de wezenlijke kenmerken of waarden van het Natuurnetwerk Nederland. Zodoende zijn aanvullende maatregelen of aanvullend advies ten aanzien van het NNN niet aan de orde.

Natura 2000

De Europese Vogel- en Habitatrichtlijn beschermt Natura 2000-gebieden. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit wijst de Natura 2000-gebieden aan. Op grond van artikel 2.43 Omgevingswet legt hij ook de instandhoudingsdoelstellingen vast. Dit gebeurt in een aanwijzingsbesluit.

Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, mogelijkwerijs significante effecten optreden, dienen deze bij de voorbereiding van een omgevingsplan of afwijken van het omgevingsplan in kaart te worden gebracht en beoordeeld. Natura 2000-gebieden hebben een externe werking, zodat ook ingrepen die buiten deze gebieden plaatsvinden en verstoring kunnen veroorzaken, moeten worden getoetst op het effect van de ingreep op soorten en habitats. Een ruimtelijk plan dat significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied kan alleen worden vastgesteld indien uit een passende beoordeling de zekerheid is verkregen dat het plan de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten. Indien deze zekerheid niet is verkregen, kan het plan worden vastgesteld, indien wordt voldaan aan de volgende drie voorwaarden:

- Alternatieve oplossingen zijn niet voorhanden;
- Het plan is nodig om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard; en
- De noodzakelijke compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van het Natura 2000-netwerk bewaard blijft.

Toets

Het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied 'Engbertsdijkerven' bevindt zich op circa 3,5 kilometer afstand van de projectlocatie. Om uit te sluiten dat voorgenomen ontwikkeling een negatief effect heeft

op het Natura 2000-gebied, is door Eelerwoude een stikstofberekening uitgevoerd. Uit de stikstofberekening blijkt dat voor zowel de aanlegfase als de gebruiksfase van het plan er geen sprake is van rekenresultaten hoger dan 0,00 mol/ha/jr. Er is daarmee geen sprake van stikstofdepositie met een significant negatief effect op Natura 2000-gebieden. De AERIUS-rapportage d.d. 16 januari 2025 is als bijlage 2 bij deze ruimtelijke onderbouwing bijgevoegd.

4.7.2 Soortenbescherming

In de Omgevingswet (Besluit activiteit leefomgeving) is de soortenbescherming in Nederland geregeld. In de wet zijn lijsten opgenomen met beschermde soorten. In de wet zijn lijsten opgenomen met beschermde soorten. In de Omgevingswet worden drie verschillende beschermingsregimes gehanteerd waaraan verschillende verbodsbepalingen zijn gekoppeld:

- Soorten Vogelrichtlijn (artikel 11.37 t/m artikel 11.40 Bal);
- Soorten Habitatrichtlijn (artikel 11.46 t/m artikel 11.48 Bal);
- Andere soorten (artikel 11.54 Bal).

Door een groot aantal activiteiten en invloeden staat het voortbestaan van veel dier- en plantsoorten onder druk. Daarom is soortenbescherming een onderdeel van de Omgevingswet. Sommige activiteiten kunnen gevolgen hebben voor dieren en planten in het wild. Dat zijn flora- en fauna-activiteiten. De Omgevingswet geeft regels over flora- en fauna-activiteiten om soorten te beschermen. Deze activiteit is vaak het gevolg van een andere activiteit zoals bouwactiviteit. In afdeling 8.6 van het Bkl zijn beoordelingsregels opgenomen voor omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit en flora- en fauna-activiteit. Artikel 8.74j tot en met 8.74n bevat beoordelingsregels voor flora- en fauna-activiteit.

Tot slot geldt een algemene specifieke zorgplicht. Een flora- en fauna-activiteit kan nadelig zijn voor bijvoorbeeld natuurbescherming. Iemand die dat weet of kan weten, moet zich altijd houden aan de specifieke zorgplicht bij het verrichten van de activiteit (artikel 11.27, Bal). De specifieke zorgplicht geldt bij alle dier- en plantensoorten, dus bij (inter)nationaal beschermde soorten én bij andere soorten.

Toets

Om inzicht te verkrijgen in de mogelijke effecten van de voorgenomen ontwikkeling op beschermde soorten en de waterkwaliteit, heeft Eelerwoude een quickscan flora en fauna en waterkwaliteit uitgevoerd. Het onderzoeksrapport d.d. 15 januari 2025 is als bijlage 3 bij deze ruimtelijke onderbouwing bijgevoegd. De resultaten worden onderstaand besproken.

Uit het onderzoek blijkt dat voorgenomen ontwikkeling geen onaanvaardbare negatieve invloed heeft op beschermde soorten en gebieden. Voor broedvogels en Rode Lijst-soorten moet de zorgplicht worden nageleefd en dienen waarnemingen en getroffen maatregelen zorgvuldig te worden gedocumenteerd. Tot slot heeft het onderzoek uitgewezen dat het beoogde zonnepark op de zandwinplas geen groot effect heeft op de waterkwaliteit. Het beoogde zonnepark van 10 hectare beslaat slechts een relatief klein deel van de zandwinplas, wat de waterkwaliteit ten goede komt. Bovendien dragen de lichtdoorlatende panelen bij aan een hoger zuurstofgehalte, wat een positief effect heeft op de ecologische balans van de plas.

Vanuit het aspect natuurwaarden is sprake van een evenwichtige toedeling van functies.

4.8 OMGEVINGSVEILIGHEID

Omgevingsveiligheid beschrijft de risico's die ontstaan als gevolg van opslag, productie, gebruik en vervoer van gevaarlijke stoffen en windturbines. De hoofdlijnen van het (wettelijk) kader voor de omgevingsveiligheid zijn opgenomen in instructieregels in afdeling 5.1.2 Bkl. In bijlage VII van het Bkl zijn activiteiten aangewezen als risicobronnen. Deze risicobronnen zijn van belang voor de regels over het plaatsgebonden risico en de aandachtsgebieden. Het betreft de volgende activiteiten:

- Activiteiten met gevaarlijke stoffen bij bedrijven. Dit zijn verschillende milieubelastende activiteiten uit het Besluit activiteiten leefomgeving;
- Het basisnet vervoer gevaarlijke stoffen (weg, water en spoor);
- Buisleidingen met gevaarlijke stoffen die zijn aangewezen als milieubelastende activiteit in het Besluit activiteiten leefomgeving;
- Windturbines die zijn aangewezen als milieubelastende activiteit in het Besluit activiteit leefomgeving.

De paragrafen 5.1.2.2 tot en met 5.1.2.6 Bkl gaan over het toelaten van beperkt kwetsbare, kwetsbare en zeer kwetsbare gebouwen en beperkt kwetsbare en kwetsbare locaties in verband met het externe veiligheidsrisico van een activiteit die op een locatie is toegelaten op grond van een omgevingsplan of een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit.

Toets

Conform artikel 5.1.2 van het Bkl betreft een zonnepark geen (beperkt) kwetsbaar object. Vanuit het oogpunt van omgevingsveiligheid is het echter wel van belang om de mogelijke impact van het beoogde zonnepark op omliggende (beperkt) kwetsbare locaties, zoals woningen, in beschouwing te nemen.

Bij omvormers en transformatoren in zonneparken komen extreem laagfrequente elektromagnetische velden (ELF) vrij. De overheid hanteert voor hoogspanningsmasten een voorzorgsnorm van 0,4 microtesla (μT), en de GGD adviseert in het algemeen om bij vergelijkbare ontwikkelingen dit voorzorgsprincipe te volgen. Dit betekent dat gevoelige bestemmingen, zoals woningen, op voldoende afstand moeten worden gehouden, zodat de magnetische veldsterkte daar onder de advieswaarde van 0,4 μT blijft. Zo wordt bij zonneparken hetzelfde beschermingsniveau geboden als bij hoogspanningsinstallaties.

De dichtstbijzijnde woning is op ruim 500 meter van de beoogde locatie van het transformatorstation gelegen. Gezien de ruime afstand vormt dit geen belemmering. Vanuit het aspect omgevingsveiligheid wordt voldaan aan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

4.9 WATER

Artikel 5.37 van het Bkl stelt dat in een omgevingsplan rekening wordt gehouden met de gevolgen voor het beheer van watersystemen. Naast de specifieke regels als gesteld in paragraaf 5.1.3 Bkl over onderdelen van het watersysteem in het omgevingsplan, worden voor een duiding van de gevolgen voor het beheer van het watersysteem, de opvattingen van het bestuursorgaan dat is belast met het beheer van die watersystemen betrokken.

Denk bijvoorbeeld aan (instructie)regels (al dan niet ter nastreving van omgevingswaarden*) uit de provinciale omgevingsverordening en de waterschapsverordening. Daarnaast bevatten de artikelen 5.38 t/m 5.49 Bkl rijksregels met betrekking tot:

1. het voorkomen van belemmeringen voor primaire waterkeringen;

2. het bouwen binnen kustfundamenten buiten stedelijk gebied; en
3. het ontplooiën van activiteiten in en nabij grote rivieren en het IJsselmeergebied.

Het is aan het bevoegd gezag om te bepalen hoe andere bestuursorganen bij de besluitvorming worden betrokken bij de weging van het waterbelang. Zodoende is de oorspronkelijke watertoets niet langer voorgeschreven en is de gemeente vrij om hier zelf invulling aan te geven.

Ten slotte zijn de regels van art. 5.165 Bkl en paragraaf 22.3.8 uit de bruidsschat van belang met betrekking tot het lozen van (industriële) afvalwater in het openbaar vuilwaterriool. Artikel 5.165 Bkl schrijft voor in welke gevallen het omgevingsplan lozingen van industrieel afvalwater mag toestaan. Gemeenten kunnen voor sommige lozingen specifieke regels stellen. In het algemeen is de specifieke zorgplicht voor milieubelastende activiteiten die in de bruidsschat zijn.

4.9.1 Waterbeheerprogramma 2022-2027

Het waterbeheerprogramma 2022-2027 is op 15 december 2021 vastgesteld door het algemeen bestuur van het waterschap Vechtstromen. Het waterbeheerprogramma gaat in op alle aspecten van het watersysteembeheer (met uitzondering van het rioleringsbeheer en de drinkwaterzorg). Voor partners en ingezetenen verschaft het programma inzicht in de wijze waarop het waterschap omgaat met het water in het beheergebied.

Belangrijk uitgangspunt van het Waterbeheerprogramma is de verandering van het klimaat. De weersomstandigheden zijn steeds minder vaak gemiddeld. Dat merken we de laatste twee decennia steeds duidelijker. De winters worden natter en in de zomer zijn er langere hete en droge perioden en vallen de buien steeds meer lokaal. Deze zomerbuien hebben vaker een zeer hoge intensiteit, wat leidt tot hoge afvoerpieken en overstromingen. Het watersysteem is nog niet goed toegerust op die verandering. Het is nu nog vooral ingericht op basis van gemiddelden - de normale beheersituatie enerzijds en het voorkomen van wateroverlast anderzijds - en niet op langdurige droge periodes en incidentele hoosbuien. Dit betekent dat het watersysteem aangepast moet worden. Daarbij heeft het waterschap de ambitie om te komen tot een klimaatrobust watersysteem in 2050: een systeem dat zowel in kwantitatief als kwalitatief opzicht tegen een stootje kan en goed is toegerust op veranderingen en grotere weersextremen.

Overeenkomstig de Watervisie 2050 heeft het waterschap de volgende hoofdlijnen aangegeven waar de komende jaren aan gewerkt wordt:

- Als gevolg van de klimaatverandering wil het waterschap zorgen voor meer balans tussen 'droge voeten' en het beperken van wateroverlast. Dat betekent dat water het leidende principe is voor het inrichten van de leefomgeving in plaats van andersom: water volgend aan de inrichting.
- Er wordt meer aandacht gegeven aan het vasthouden van water in de bodem.
- Regenwater wordt niet als afvalwater beschouwd, maar als bouwsteen in de ontwikkeling van een robuust watersysteem.

Toets

Voorliggend plan omvat de realisatie van een zonnepark op een zandwinplas, waarbij de zonnepanelen worden geplaatst op een drijvende draagconstructie. Gezien de aard van de ontwikkeling heeft deze geen invloed op de waterhuishoudkundige situatie ter plaatse.

Doordat de zonnepanelen op het wateroppervlak drijven, is er geen sprake van een toename van fysieke verharding van de bodem. Hierdoor blijft de impact op de waterafvoer en infiltratie minimaal. Het effect

op de waterafvoer wordt bij drijvende zonneparken doorgaans als beperkt ingeschat, omdat het wateroppervlak grotendeels onaangetast blijft. Het waterbergend vermogen van de zandwinplas blijft behouden, aangezien de drijvende constructie geen aaneengesloten verharding vormt. Bovendien worden de zonnepanelen en de drijvende constructie uitgevoerd met materialen die geen schadelijke stoffen afgeven, waardoor de waterkwaliteit niet wordt aangetast.

In het kader van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties is een watertoets uitgevoerd. Op grond van de beantwoording volgt de normale procedure. Het waterschap is via hetwateradvies.nl geïnformeerd over het plan. Het wateradvies voortvloeiend uit de watertoets is als separate bijlage (4) bij deze onderbouwing gevoegd.

Het aspect 'water' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit project.

4.10 ARCHEOLOGIE EN CULTUURHISTORIE

Archeologie

De essentie van het Europees beleid is dat voorafgaand aan de uitvoering van plannen onderzoek moet worden gedaan naar de aanwezigheid van waarden en daar in de ontwikkeling van plannen zoveel mogelijk rekening mee te houden. De essentie van deze wetgeving is behoud van archeologische resten zoveel mogelijk in de bodem en de bescherming van het cultureel erfgoed en landschap.

Het gemeentelijk beleid voor archeologie en cultuurhistorie staat veelal opgenomen in de archeologische beleidskaart en cultuurhistorische waardenkaart. Dit document schrijft per gebied voor welke onderzoekverplichtingen ter plaatse gelden. Wanneer een project binnen een archeologisch waardevol gebied ligt wordt hieraan getoetst.

Cultureel erfgoed

Bij het beschermen van cultureel erfgoed in het omgevingsplan moet rekening worden gehouden met bepaalde uitgangspunten. Het Rijk geeft hiervoor instructieregels (artikel 5.130 lid 2 Bkl). Deze gaan over:

- Ontsiering, beschadiging of sloop van beschermde monumenten of archeologische monumenten;
- Verplaatsing van beschermde monumenten;
- Gebruik van monumenten ter voorkoming van leegstand;
- Aantasting van de omgeving van een beschermd monument;
- Conserveren en in stand houden van archeologische monumenten.

Daarnaast zijn in afdeling 8.8 van het Bkl regels opgesteld voor de beoordeling van rijksmonumentenactiviteit en het verplaatsen van gebouwde monumenten. Daarnaast zijn in het Bal instructieregels opgenomen aangaande rijksmonumenten (hoofdstuk 13).

Toets

Voorliggend plan omvat de realisatie van een drijvend zonnepark op een bestaande zandwinplas. Bij de vaststelling van het vigerende bestemmingsplan, welke de bestaande zandwinning op de locatie planologisch-juridisch mogelijk heeft gemaakt, heeft reeds een afweging plaatsgevonden met betrekking tot archeologie. In dit kader is de bodem op deze locatie volledig afgegraven ten behoeve van zandwinning, waardoor eventueel eerder aanwezige archeologisch waardevolle resten niet meer aanwezig zijn. De ontwikkeling van het zonnepark vereist geen grootschalige bodemingrepen, waardoor

eventueel aanwezige archeologische resten in de bodem onder de zandwinplas ook niet worden verstoord.

Ook cultuurhistorische waarden in het gebied worden door dit initiatief niet beïnvloedt. Het zonnepark wordt geplaatst op een reeds bestaande zandwinplas en heeft geen nadelige effecten op open zichtlijnen of op het aanzicht van eventueel aanwezige waardevolle cultuurhistorische elementen in de omgeving. Vanuit cultuurhistorisch oogpunt kan het zonnepark daarom als passend worden beschouwd.

Vanuit het aspect archeologie en cultuurhistorie wordt voldaan aan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

4.11 VERKEER EN PARKEREN

Bij het toelaten van een nieuwe functie moet worden aangetoond wat het effect is op de bereikbaarheid, verkeersafwikkeling en de (extra) parkeerbehoefte voor auto's, fietsen en/of scooters.

Toets

Voorgenomen ontwikkeling omvat de realisatie van een drijvend zonnepark op een zandwinplas. Het gebruik van het beoogde zonnepark zelf heeft geen invloed op de parkeerbehoefte of het aantal verkeersbewegingen. Als gevolg van de aanleg- en ontmantelingsfase, evenals van beheer- en onderhoudswerkzaamheden, neemt het aantal verkeersbewegingen, op specifieke momenten slechts zeer gering toe.

De omliggende wegen worden geschikt geacht om eventuele lichte toenames in verkeersbewegingen zonder problemen te verwerken. Vanuit het oogpunt van verkeer en parkeren wordt hiermee voldaan aan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

4.12 LICHTREFLECTIE

Bij het toelaten van een zonnepark dient aangetoond te worden dat lichtreflectie zorgvuldig is beoordeeld, aangezien het aanzienlijke gevolgen kan hebben voor de directe omgeving. De reflectie van zonlicht door zonnepanelen kan bijvoorbeeld leiden tot verblinding, wat de verkeersveiligheid in de omliggende gebieden in gevaar kan brengen en verhoogde risico's voor weggebruikers met zich meebrengt.

Toets

De zonnepanelen worden geïnstalleerd op drijvers met een hellingshoek van circa 18 graden. Deze specifieke hellingshoek zorgt ervoor dat licht voornamelijk naar boven wordt gereflecteerd, waardoor reflectie slechts in een zeer beperkte hoek kan optreden. Daarnaast zijn de zonnepanelen uitgerust met een anti-reflectiefolie of -coating, die lichtreflectie onder normale weersomstandigheden minimaliseert. Hierdoor wordt hinder door lichtreflectie voor omwonenden en passanten, waaronder gebruikers van omliggende wegen, niet verwacht. Vanuit het aspect lichtreflectie wordt voldaan aan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

4.13 GEZONDHEID

De Omgevingswet bevordert integrale besluitvorming en samenhang door alle relevante aspecten - waaronder gezondheid - in een zo vroeg mogelijk stadium te betrekken. In deze paragraaf komt aan de orde op welke wijze bij de activiteit rekening wordt gehouden met het aspect gezondheid. Het gaat om:

- Het beschermen van gezondheid (is er sprake van bijzondere omstandigheden waardoor het verlenen van de vergunning leidt tot ernstige nadelige of mogelijk ernstige nadelige gevolgen voor de gezondheid?);
- Het bevorderen van de gezondheid, zoals bevorderen sport en ontspanning (positieve gezondheid).

Toets

De realisatie van een (tijdelijk)zonnepark heeft geen negatieve effecten op de gezondheid. In de paragrafen 'geluid door activiteiten', 'kwaliteit van de buitenlucht' en 'geur' is aangetoond dat er vanuit die aspecten geen belemmeringen zijn voor de realisatie van een (drijvend) zonnepark. Het aspect gezondheid vormt derhalve geen belemmering voor de realisatie van het zonnepark.

5. UITVOERBAARHEID

5.1 ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID

Kostenverhaal

Afdeling 13.6 van de Omgevingswet bevat de regeling voor kostenverhaal. De wet geeft de uitgangspunten en vereisten op basis waarvan wordt bepaald of kostenverhaal verplicht is en hoe de kostenverhaalsbijdrage wordt bepaald. De verplichting tot kostenverhaal geldt voor particuliere grondeigenaren die een bouwplan als bedoeld in artikel 13.11 Omgevingswet en artikel 8.13 van het Omgevingsbesluit kunnen realiseren. Het gaat dan bijvoorbeeld om de bouw van een of meerdere woningen of een nieuw hoofdgebouw.

Uit artikel 13.11 Ow volgt dat het verhaal van kosten via een anterieure overeenkomst mag plaatsvinden. **De initiatiefnemer heeft met de gemeente ... een anterieure overeenkomst afgesloten.**

Nadeelcompensatie

Nadeelcompensatie heeft betrekking op vergoeding van schade veroorzaakt door rechtmatige besluiten en handelen van de overheid. Nadeelcompensatie binnen de Omgevingswet gaat over besluiten of maatregelen:

- die rechtstreeks werkende rechten en verplichtingen voor burgers en bedrijven bevatten;
- die rechtstreeks gevolgen hebben voor burgers en bedrijven door verandering van de fysieke leefomgeving.

De schadeoorzaken zijn limitatief opgesomd in artikel 15.1 van de Omgevingswet. Dit betekent dat de wet de schadeoorzaken uitputtend regelt. Er zijn dus geen andere schadeoorzaken mogelijk dan die in de Omgevingswet staan. Schadeoorzaken zijn onder meer: een omgevingsvergunning, een regel in het omgevingsplan met rechtstreekse rechten of verplichtingen voor burgers en bedrijven of een maatwerkvoorschrift.

In de anterieure overeenkomst zijn afspraken vastgelegd over nadeelcompensatie.

5.2 MAATSCHAPPELIJKE UITVOERBAARHEID

Als gevolg van de inwerkingtreding van de Omgevingswet is het wettelijke vooroverleg (op basis van artikel 3.1.1 Besluit ruimtelijke ordening) vervallen. Echter is er wel een algemeen artikel opgenomen waarin staat dat bestuursorganen onderling moeten afstemmen (artikel 2.2 Ow). In dat kader wordt het vooroverleg door de verschillende bestuursorganen alsnog gehanteerd.

Vooroverleg

Provincie Overijssel

Het project wordt in het kader van voorkantsamenwerking voorgelegd aan de provincie Overijssel.

Waterschap Vechtstromen

In het kader van de 'weging van het waterbelang' is het waterschap geïnformeerd.

Participatie

In het Participatie- en communicatieplan (bijlage 5) staat precies beschreven welke belanghebbenden we op welk moment hebben betrokken bij de ontwikkeling. In het participatieverslag (bijlage 6) beschrijven we wat we met de input van belanghebbenden hebben gedaan.

Hierbij een korte toelichting van de belangrijkste participatieactiviteiten die hebben plaatsgevonden: er zijn meerdere belanghebbende partijen uitgenodigd voor een persoonlijk gesprek om hen in te lichten over onze plannen en om informatie op te halen over zaken waar we rekening mee moeten houden. In bijlage 5 Participatie- en communicatieplan staan de acties die we hebben uitgevoerd beschreven. Er is beperkt gereageerd op verzoeken tot contact met belanghebbenden. Een aantal direct omwonenden heeft de initiatiefnemer telefonisch gesproken. Er bleek beperkt behoefte te zijn aan keukentafelgesprekken. Omwonenden gaven aan geen directe problemen te hebben met de ontwikkeling van het drijvend zonnepark. In het participatieverslag (bijlage 6) staat beschreven met wie er contact is geweest. Op 15 januari 2024 heeft initiatiefnemer een inloopmoment georganiseerd om de omwonenden en geïnteresseerden te informeren en raadplegen over het plan. Tijdens het inloopmoment is het plan gepresenteerd en zijn vragen van omwonenden en geïnteresseerden beantwoord. Suggesties en wensen voor de landschappelijke inrichting verwerkt de initiatiefnemer waar mogelijk in het inrichtingsplan. Het inrichtingsplan voor het drijvend zonnepark sluit aan op het huidige inrichtingsplan van de zandwinning.

Beslistermijn

De beslistermijn voor een aanvraag omgevingsvergunning bedraagt in beginsel 8 weken. Het bevoegd gezag kan deze termijn eenmalig verlengen met maximaal 6 weken (artikel 16.64 lid 1 en 2 van de Omgevingswet en artikel 4:14 van de Algemene wet bestuursrecht). Voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) geldt doorgaans de reguliere procedure met dezelfde termijnen. Echter, in specifieke gevallen, zoals wanneer de activiteit aanzienlijke gevolgen heeft voor de fysieke leefomgeving of bij een verwacht groot aantal bedenkingen, kan de uitgebreide procedure van toepassing zijn. In de uitgebreide procedure beslist het bevoegd gezag binnen 6 maanden na een aanvraag.

Bezwaar en zienswijzen

De mogelijkheid van bezwaar komt alleen in de reguliere procedure voor. Het bezwaar dient ingediend te worden bij het bevoegd gezag dat het besluit heeft genomen. Wanneer iemand het niet eens is met het besluit op dat bezwaar, kan hij of zij nog in beroep gaan.

Bij een uitgebreide procedure voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) verloopt het rechtsbeschermingsproces anders dan bij een reguliere procedure. Het bevoegd gezag stelt eerst een ontwerpbesluit op. Dit ontwerpbesluit wordt ter inzage gelegd voor een periode van 6 weken. Tijdens deze periode kunnen belanghebbenden zienswijzen indienen. Belanghebbenden die eerder zienswijzen hebben ingediend kunnen binnen 6 weken na de bekendmaking van het definitieve besluit beroep instellen bij de rechtbank.

6. CONCLUSIE

6.1 BELANGENAFWEGING EN CONCLUSIE

Het bevoegd gezag heeft bij het bepalen om wel of geen vergunning te verlenen om af te wijken van het omgevingsplan beleidsruimte om te bepalen of een bepaalde ontwikkeling met de daarbij behorende functies en maatvoeringen vanuit het oogpunt van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties aanvaardbaar is. Een dergelijk besluit is immers in belangrijke mate afhankelijk van de inzichten die bij de gemeente bestaan over de wenselijk geachte ontwikkelingen in het projectgebied. Verder mag het project niet in strijd zijn met de instructie(regels)s van het rijk en de provincie. Een evenwichtige toedeling van functies aan locaties brengt met zich mee dat alle in het geding zijnde (individuele) belangen die bij dit projectgebied aan de orde zijn op een zorgvuldige wijze worden afgewogen.

Ondanks dat het project in strijd is met het omgevingsplan kan de omgevingsvergunning voor het project worden verleend, omdat er sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Naast de regel dat omgevingsvergunningen slechts kunnen worden verleend met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties, gelden de beoordelingsregels in artikel 8.0b tot en met 8.0e van het Bkl.

Uit hoofdstuk 3 blijkt dat het project geen belemmering vormt voor het beleidskader van het rijk, provincie en gemeente. In hoofdstuk 4 is getoetst aan de relevante aspecten van de fysieke leefomgeving. Hieruit blijkt dat met de beoogde ontwikkeling er nog steeds sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Gelet op alle aspecten die zijn afgewogen en de belangen van omwonenden, levert de omgevingsvergunning geen onaanvaardbare aantasting van deze belangen op. Het verlenen van de omgevingsvergunning is evenwichtig en geschikt om het project te realiseren.

